

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗ
ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ
ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΑΘΗΝΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΒΟΛΟΣ 2020

1^Η ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

2^{ΟΣ} ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΓΟΣ

Πίνακας περιεχομένων

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ABSTRACT	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	6
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ/ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΟΡΘΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ	6
1.1.ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ	7
1.2.ΣΧΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ-ΜΑΘΗΤΗ	7
1.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ	9
1.4 Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	12
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ	12
2.1 ΕΙΔΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	13
2.2 ΑΙΤΙΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	14
2.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	16
2.3.1 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	17
2.3.2 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	18
ΕΡΕΥΝΑ	18
3.1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	18
3.1.1 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ	19
3.2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΔΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	19
3.2.1 ΜΕΣΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	20
3.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ	23
3.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	31
4. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	31
4.1 ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΠΕΙΘΑΡΧΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	32
4.1.1 ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ	35
4.2 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ	37
4.2.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΕΙΘΑΡΧΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	37

4.2.2 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ	38
4.3 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	40
4.4 ΑΛΛΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	43
5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	43
5.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	45
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	46
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	50

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτρια κυρία Αικατερίνη Μιχαλοπούλου για την ευκαιρία που μου έδωσε και για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε και για την πολύτιμη συνεισφορά της στην επίβλεψη της πτυχιακής μου εργασίας. Δεν θα μπορούσα να παραλείψω να ευχαριστήσω και τον κύριο Κωνσταντίνο Μάγο που όλα αυτά τα χρόνια επιλέγοντας τα μαθήματα του, μου μετέδωσε πολύτιμες γνώσεις. Ευχαριστώ ακόμα την οικογένεια και τους φίλους μου που ήταν πάντα δίπλα μου σε αυτή μου την προσπάθεια. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τα μέλη της κεντρικής βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την φιλική τους διάθεση και εξυπηρέτηση καθώς και τις 10 εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν εθελοντικά στην έρευνα μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της συγκεκριμένης πτυχιακής αφορά το ρόλο του εκπαιδευτικού στην διευθέτηση σχολικών συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Η εργασία αυτή έχει ως βασικό στόχο να αναδείξει τον καίριο ρόλο του εκπαιδευτικού στην διαχείριση και στην επίλυση των σχολικών συγκρούσεων μεταξύ παιδιών δημοτικού και νηπιαγωγείου. Αρχικά δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην σχέση και στην επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή. Έπειτα αναφέρονται οι μορφές των σχολικών συγκρούσεων, τα αίτια που τις δημιουργούν καθώς και τις επιπτώσεις θετικές ή αρνητικές που επιφέρουν στα άτομα. Ο εκπαιδευτικός σύμφωνα με τις ικανότητες του θα πρέπει να προλαμβάνει καταστάσεις προτού εξελιχθούν σε σχολικές διαμάχες. Με την πρόληψη οι σχολικές συγκρούσεις αποφεύγονται. Αν όμως ο εκπαιδευτικός δεν μπορέσει να προλάβει αυτές τις συγκρούσεις τότε προτείνονται κάποιες τεχνικές και μέθοδοι για την επαναφορά της ομαλής λειτουργίας της τάξης. Υπάρχει όμως και η πιθανότητα οι ικανότητες και οι δεξιότητες του εκπαιδευτικού να μην το αφήνουν να επιλέξει την κατάλληλη μέθοδο ώστε να διαχειριστεί αποτελεσματικά μια σύγκρουση τότε μπορεί να απευθυνθεί και σε άλλα άτομα του σχολικού περιβάλλοντος όπως ο διευθυντής, άλλοι εκπαιδευτικοί, ψυχολόγος ή κάποιος ειδικός σύμβουλος και οι οικογένειες των μαθητών, που θα πρέπει να υπάρχει συχνή επικοινωνία και ενημέρωση.

Λέξεις-κλειδιά: σχολικές συγκρούσεις, ρόλος εκπαιδευτικού, επικοινωνία, πρόληψη, τεχνικές διευθέτησης

ABSTRACT

The subject of this dissertation concerns the role of the teacher in the settlement of school conflicts between preschool and primary school students from a theoretical point of view.

The main goal of this work is to highlight the key role of the teacher in the management and resolution of school conflicts between primary and secondary school children. Initially, special importance is given to the relationship and communication between teacher and student. Afterwards, are reported the forms of school conflicts, the causes that create them as well as the positive or negative effects they have on individuals. The teacher according to his abilities should prevent situations before they develop into school disputes. With prevention, school conflicts are avoided. However, if the teacher is unable to prevent these conflicts, then some techniques and methods are suggested to restore the normal functioning of the classroom. However, there is also the possibility that the teacher's skills and abilities will not allow him to choose the appropriate method to effectively manage a conflict, and then he can address other people in the school environment such as the principal, other teachers, psychologist or a special counselor and students' families, where there should be frequent communication and information.

Keywords : school conflicts, teacher role, communication, prevention, settlement techniques

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ/ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΟΡΘΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

1.1.ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Οι συγκρούσεις στο σχολείο είναι ένα φαινόμενο που παρουσιάζει έξαρση τα τελευταία χρόνια. Σύγκρουση ορίζεται ως « την επιδίωξη ασύμβατων ή τουλάχιστον φαινομενικά ασύμβατων στόχων με τέτοιο τρόπο, ώστε τα οφέλη της μίας πλευράς να είναι σε βάρος της άλλης». Ουσιαστικά το κάθε άτομο προσπαθεί να πετύχει τους στόχους του και να κυριαρχήσει, χωρίς να ενδιαφέρεται καθόλου για τα συμφέροντα της άλλης πλευράς (Σαϊτής,2002:217). Μερικά χρόνια μετά ο Σαϊτής(2007) δίνει έναν πιο γενικό ορισμό της σύγκρουσης χωρίς να κάνει διαχωρισμό στις συγκρούσεις των ομάδων και των ατόμων και την ορίζει« ως την ενέργεια ενός ατόμου ή μιας ομάδας που ενσυνείδητα στοχεύει να εμποδίσει ή να περιορίσει την επιθυμητή ενέργεια κάποιου άλλου για την επίτευξη των στόχων του». Ο ορισμός του Robbins (1989) αναφέρει τη σύγκρουση ως μία διαδικασία στην οποία το άτομο Α εμποδίζει ή περιορίζει σκόπιμα την επιθυμία ή την πράξη του ατόμου Β. Σύμφωνα με τον Κολιάδη(2010), η σχολική σύγκρουση είναι «οποιαδήποτε διαφωνία στην οποία τα εμπλεκόμενα άτομα αντιλαμβάνονται ότι οι ανάγκες, τα συμφέροντα και τα ενδιαφέροντα τους απειλούνται». Συγκεκριμένα οι συγκρούσεις ανάλογα τον βαθμό με τον οποίο εκδηλώνονται έχουν και διαφορετικά αποτελέσματα. Δηλαδή όταν υπάρχει το στοιχείο της απειλής, οι συγκρούσεις είναι πιο έντονες και οι σχέσεις κλονίζονται με αποτέλεσμα να γίνονται εχθρικές ενώ αντίθετα ‘όταν τα άτομα απλώς διαφωνούν η αρχική σχέση τους παραμένει η ίδια. Επιπλέον στις συγκρούσεις υπάρχει υποκειμενικότητα δηλαδή το κάθε άτομο βλέπει από την δική του οπτική πλευρά την διαφωνία και έτσι απειλείται(Κολιαδής,2010:261).

1.2.ΣΧΕΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ-ΜΑΘΗΤΗ

Η σχολική τάξη δεν είναι μία απλή ομάδα ανθρώπων που συνυπάρχουν αλλά ένα κοινωνικό σύστημα που το διέπουν διαφορετικά αλλά και όμοια χαρακτηριστικά με άλλες τάξεις(Μαυροσκούφης:1). Άρα όλα τα άτομα του σχολείου αποτελούν μία υποομάδα μιας ευρύτερης κοινωνίας μέσα στην οποία η κοινωνική συμπεριφορά τους επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες που μπορεί να έχουν πολιτικό, κοινωνικό,

οικονομικό, συναισθηματικό ή άλλο περιεχόμενο. Ο δάσκαλος από προσωπικής πλευράς του θα πρέπει από την αρχή να γνωρίσει την κοινωνική υποδομή του συγκεκριμένου υποσυστήματος όπως για παράδειγμα την οικονομική κατάσταση των μαθητών και των οικογενειών τους, το θρήσκευμά καθώς και τις αντιλήψεις τους (Wragg,2003:46-47). Πίσω από κάθε σύγκρουση υπάρχει ένα θέμα στο οποίο διαφωνούν οι δυο πλευρές. Αυτό είναι λογικό καθώς ο κάθε άνθρωπος έχει διαφορετικές αντιλήψεις και επιθυμίες. Για να βρεθεί λύση στο ζήτημα πρέπει να γίνει διαπραγμάτευση. Η διαπραγμάτευση επιτυγχάνεται μέσω του διαλόγου, δηλαδή της επικοινωνίας. Η επικοινωνία μπορεί να λύσει ή να μετριάσει την σύγκρουση. Επικοινωνία ορίζεται ως << η διαδικασία μετάδοσης μηνυμάτων από έναν πομπό προς ένα δέκτη, καθώς και την ανάδραση του δέκτη προς το πομπό >> (Βασιλείου,Κεχαόγλου,2015:39). Σύμφωνα με τον Γκότοβο(2002:59), η επικοινωνία αποτελείται από κάποια χαρακτηριστικά, τα οποία η εφαρμογή τους θα βοηθήσει την σχέση της επικοινωνίας εκπαιδευτικού- μαθητή.

Όταν δύο ή περισσότερα άτομα συναντηθούν και ανταλλάξουν έστω ένα βλέμμα, αυτόματα μεταδίδεται ένα μήνυμα, οπότε η επικοινωνία είναι αδιάφευκτη. Επικοινωνία δεν είναι μόνο η λεκτική, δηλαδή με την γλώσσα και την ομιλία αλλά και οποιαδήποτε συμπεριφορά όπως το να μην μιλήσεις σε κάποιον και απλώς να τον κοιτάξεις. Αυτό από μόνο του είναι ένα μήνυμα(Γκότοβος,2002:59).

Υπάρχουν δυο κατηγορίες στην επικοινωνία των ανθρώπων. Α) η πρώτη έχει ως κύριο θέμα το περιεχόμενο δηλαδή τα στοιχεία της επικοινωνίας, όπως για παράδειγμα τι ειπώθηκε, σε ποιον χώρο και ποια χρονική στιγμή. Β) η δεύτερη αφορά την σχέση των δυο ατόμων. Επικεντρώνεται στο τι ειπώθηκε με όλες τις λεπτομέρειες. Αυτά τα δυο επίπεδα συνδέονται και επιδράει το ένα πάνω στο άλλο(Βασιλείου,Κεχαόγλου,2015:40).

Το είδος μιας διαπροσωπικής σχέσης προσδιορίζεται από την αντίληψη της <<ακολουθίας>> που απαρτίζουν οι <<επικοινωνιακές στιγμές>>. Δηλαδή το άτομο σύμφωνα με την κρίση και την αντίληψη του επιλέγει κάθε φορά τον τρόπο με τον οποίο θα δεχτεί ένα μήνυμα ή θα διαχειριστεί μία κατάσταση(Γκότοβος,2002:60).

Η ανθρώπινη επικοινωνία συντελείται από τα δυο επίπεδα επικοινωνίας δηλαδή τη σχέση και το περιεχόμενο. Δυο είναι οι τεχνικές μεταβίβασης των μηνυμάτων είτε αναλογικά είτε ψηφιακά και συνδέονται κάθε φορά αντίστοιχα με τη σχέση και το περιεχόμενο(Γκότοβος,2002:61).

Η επικοινωνία ανάμεσα σε δυο άτομα διακρίνεται σε <<συμμετρική>> ή <<συμπληρωματική>>. Όταν δυο άτομα έχουν όμοια κοινωνική ταυτότητα τότε η σχέση τους είναι συμμετρική και λέμε ότι υπάρχει ισότητα. Αντίθετα όταν δυο άτομα έχουν διαφορά στην κοινωνική ταυτότητα τους τότε η σχέση τους είναι συμπληρωματική και λέμε ότι υπάρχει ανισότητα(Γκότοβος,2002:61).

1.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ

Ο εκπαιδευτικός είναι το πρόσωπο μέσα στην σχολική τάξη που αναλαμβάνει το πιο καίριο ρόλο. Επιφορτίζεται με τη διαχείριση των μαθητών ακόμη και αν αυτοί προβούν σε πρωτοβουλίες. Η στάση του εκπαιδευτικού προς το μαθητικό κοινό του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα «προσόντα» που διαθέτει ο εκπαιδευτικός , πράγμα το οποίο διευκολύνει τη διδασκαλία και τη διαχείριση διάφορων καταστάσεων στη σχολική τάξη. Έτσι ο εκπαιδευτικός εκτός από το να φιλικός, προσιτός , με κατανόηση , χωρίς στερεοτυπικές αντιλήψεις (Γεωργουλοπούλου, χ.χ :2) και γνώστης του διδακτικού του αντικειμένου θα πρέπει να διαθέτει την ικανότητα να γνωρίζει και να προσαρμόζεται στα δεδομένα και στις απαιτήσεις των μαθητών της κάθε σχολικής τάξης (Wragg, 2003:11). Επίσης θα πρέπει με βάση το επίπεδο της σχολικής τάξης του να σκέφτεται δημιουργικές δραστηριότητες ώστε να ανταποκρίνονται όλοι οι μαθητές. Πιο συγκεκριμένα ένας εκπαιδευτικός οφείλει να μπορεί να διαχειριστεί τα μέσα και τα υλικά της σχολικής τάξης, το χρόνο και το χώρο, τις τεχνικές διδασκαλίας και μάθησης, τις συμπεριφορές των μαθητών, την ασφάλεια και την υγεία, τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις, την πρόοδο τους αλλά και τις σχέσεις με τους γονείς, τους συναδέλφους ή άλλους φορείς (Wragg, 2003:15).

Ο κάθε εκπαιδευτικός έχει τη δική του άποψη για τη διαχείριση της σχολικής τάξης, η οποία μεταβάλλεται με βάση τη τάξη. Κάποιοι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τη φιλοσοφία του αυταρχισμού για την διδασκαλία τους. Έχουν τον απόλυτο έλεγχο και απαιτούν πειθαρχία από την σχολική τάξη χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν φροντίζουν ή ότι δεν νοιάζονται για τους μαθητές τους. Το αρνητικό αυτής της θεωρίας είναι ότι δεν αφήνει τους μαθητές να εκφραστούν ελεύθερα. Άλλοι πάλι εκπαιδευτικοί προτιμούν τη

δημοκρατικό στυλ, στο οποίο οι μαθητές έχουν μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων. Στην συγκεκριμένη περίπτωση ο ρόλος τους εκπαιδευτικού είναι να προσπαθήσει να διαμορφώσει την αποδεκτή και επιθυμητή κοινωνική συμπεριφορά στους μαθητές (Wragg, 2003:35-40).

Οι καλές διαπροσωπικές σχέσεις ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και τους μαθητές έχουν άμεση επίδραση στη μαθησιακή και κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών. Όταν οι μαθητές έλκονται από το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού αυτό έχει ως συνέπεια να υπάρχει μεγαλύτερη διάθεση και απόδοση στα μαθήματά τους. Έτσι οι καλές διαπροσωπικές σχέσεις ενεργοποιούν τα κίνητρα των μαθητών και τους ωθεί να ακολουθήσουν πιστά τους κανόνες που θέτει ο εκπαιδευτικός και το σχολείο γενικότερα ενώ αντίθετα οι κακές διαπροσωπικές σχέσεις έχουν ως αποτέλεσμα οι μαθητές να μην υπακούν στους κανονισμούς, να αδιαφορούν και να τα παρατάνε. (Αναγνωστοπούλου, χ.χ : 2).

Επιπρόσθετα οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να έχουν αναπτύξει ποικίλες ικανότητες ώστε να μπορέσουν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τη σχολική τάξη, τις διάφορες καταστάσεις και τα προβλήματα που προκύπτουν μέσα σε αυτή καθώς και το σωστό προγραμματισμό τους μαθήματος. (Wragg, 2003:103).

Σε μία τάξη λοιπόν και ο εκπαιδευτικός και ο μαθητής θα πρέπει να τηρούν συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς. Οι κανόνες θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλους και δίκαια κάθε φορά διότι διαφορετικά ο δάσκαλος θα αντιμετωπίσει διάφορες δυσκολίες ως προς την συμπεριφορά των μαθητών. Με τον πλήρη έλεγχο του εκπαιδευτικού, η τάξη θα λειτουργεί ομαλά αφού τα παιδιά θα έχουν μάθει να έχουν αυτοέλεγχο, πράγμα που σημαίνει ότι θα μπορούν να ελέγξουν τον εαυτό τους όταν πάει να εκδηλώσει παραβατική συμπεριφορά (Wragg, 2003: 75-78).

1.4 Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η σχολική τάξη διαθέτει ποικίλες σημασίες. αρχικά μπορεί να οριοθετηθεί με τη σημασία του χώρου δηλαδή της σχολικής αίθουσας που φιλοξενεί το μαθητικό κοινό αλλά και την διεξαγωγή της διδασκαλίας. Η δεύτερη σημασία βασίζεται στην έννοια της ομάδας, που κατατάσσει τους μαθητές με βάση την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο.

Τρίτον με την σημασία της διαπροσωπικής επικοινωνίας, η οποία είναι απαραίτητη και αναπτύσσεται μεταξύ των ατόμων της σχολικής τάξης και τέταρτον με την έννοια της μεθόδου που εφαρμόζει ο εκπαιδευτικός στην διδασκαλία του (Ματσαγγούρας, 2008:17).

Υλική διάσταση της σχολικής τάξης αποτελεί ο χώρος, ο οποίος διαθέτει όλες τις πληροφορίες για τις αξίες, τα μοντέλα και τις στάσεις που κυριαρχούν στο κοινωνικό περιβάλλον. Επιπλέον ο χώρος εκτός από αυτά παρέχει την δυνατότητα της αλληλεπίδρασης μεταξύ του περιβάλλοντος και των ατόμων που ζουν μέσα σε αυτό, με στόχο να διαμορφώσουν στάσεις και συμπεριφορές επηρεασμένα από τα δικά του χαρακτηριστικά. Έτσι η υλική διάσταση συνδέει και ενισχύει την αλληλεπίδραση της σχέσης του περιβάλλοντος με των υποκειμένων του. Σύμφωνα με την E.Loughlin το υλικό περιβάλλον μάθησης αποτελείται από δυο βασικά στοιχεία. Πρώτον τον αρχιτεκτονικό χώρο δηλαδή το χώρο που είναι κτισμένος και διαχωρίζει την αίθουσα και δεύτερον το διαμορφωμένο περιβάλλον, δηλαδή όλα τα αντικείμενα που περιέχει η αίθουσα. Από την άλλη ο Hohmann και Buckleitner υποστηρίζουν ότι υπάρχουν δυο κατηγορίες, η πρώτη αφορά τη γενική διαμόρφωση του χώρου και η δεύτερη τα αντικείμενα δηλαδή όλα τα έπιπλα και τον εξοπλισμό που περιλαμβάνει μία αίθουσα (Γερμανός, 2006: 38-41, 88-89).

Στο χώρο της τάξης πρέπει η εκπαιδευτική διαδικασία να στηρίζεται στην άμεση επαφή του μαθητή με το ερέθισμα της μάθησης και στην ενίσχυση της πρωτοβουλίας των παιδιών έτσι ώστε το μάθημα να έχει περισσότερο ενδιαφέρον και να είναι πιο ελκυστικό ως προς τους μαθητές (Γερμανός, 2006:92).

Με βάση κάποιες έρευνες, συμπεραίνουμε ότι η οργάνωση και οι μέθοδοι του κάθε σχολείου επηρεάζουν και διαμορφώνουν την συμπεριφορά των παιδιών. Το σχολείο, το οποίο ενδιαφέρεται πραγματικά για τις ανάγκες των μαθητών, υιοθετεί μια θετική στάση στον τρόπο λειτουργίας του και έχει ως αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει λιγότερα προβλήματα όσον αφορά τα παιδιά. Αυτό έχει ως συνέπεια οι μαθητές να έχουν πιο καλές μαθησιακές αντιδράσεις. Ωστόσο πολλά εξαρτώνται από την προσωπικότητα των εκπαιδευτικών και ειδικότερα από αυτούς που κατέχει μία πιο υψηλή ιεραρχικά θέση (Fontana, 1996:68-69).

Το μέλημα του εκπαιδευτικού είναι να υπηρετεί τα ιδεώδη, τις αξίες και τους κανόνες συμπεριφοράς σύμφωνα με τους νόμους μιας κοινωνίας δημοκρατικού κλίματος. Ένας από τους σκοπούς του σχολείου είναι η διδασκαλία, δηλαδή η διαμόρφωση κατάλληλων

συνθηκών και κανόνων, προκειμένου να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις καθώς και να καλλιεργήσουν δεξιότητες και ικανότητες. Τέλος η καλή οργάνωση της τάξης, δηλαδή η ομαδοποίηση των μαθητών , αξιολόγηση και η ανταμοιβή συμβάλλουν στην ενίσχυση των κινήτρων των παιδιών(Μπρούζος,2009:69-72).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Οι συγκρούσεις είναι αναπόφευκτο κομμάτι στις σχέσεις ανθρώπων και πόσο μάλλον σε μια σχολική τάξη. Σε μια σχολική τάξη υπάρχει περίπτωση να εμφανιστούν συγκρούσεις όχι μόνο μεταξύ μαθητών αλλά και μαθητή με εκπαιδευτικό, εκπαιδευτικού με γονέα και μεταξύ εκπαιδευτικών. (Πασσιά, Πέτκου, Τσίτσιου, 2016:21).

2.1 ΕΙΔΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Οι συγκρούσεις λοιπόν μπορούν να εμφανιστούν με διάφορες και ποικίλες μορφές μέσα σε μια σχολική τάξη όπως :

- Διαπροσωπικές συγκρούσεις

Πρόκειται για συγκρούσεις ανάμεσα σε δυο ή περισσότερα άτομα που ανήκουν στην ίδια κοινωνική οργάνωση (σχολείο, οικογένεια) (Μαυραντζά, 2011:6) και έχουν διαφορετικές αξίες, πεποιθήσεις και προσωπικότητες. (Βασιλείου, Κεχαόγλου, 2015:18).

- Ομαδικές συγκρούσεις

Αναπτύσσονται ανάμεσα σε διάφορες ομάδες όπως μεταξύ των μαθητών μέσα σε μια σχολική τάξη (Σαϊτης, 2002:221). Οι συγκρούσεις αυτές αφορούν διαφωνίες ανάμεσα σε δυο ή περισσότερα άτομα της ίδιας ομάδας και αυτό έχει ως αποτέλεσμα η ομάδα να λειτουργεί μη ορθά (Μαυραντζά, 2011:6).

- Διομαδικές συγκρούσεις

Εκδηλώνονται ανάμεσα σε ομάδες ή τμήματα μέσα στο σχολείο εξαιτίας των διαφορετικών αντιλήψεων. Επειδή υπάρχουν στερεότυπα, η κάθε ομάδα αντιδράει διαφορετικά και διακρίνει μόνο τα αρνητικά χαρακτηριστικά στην αντίπαλη ομάδα , πράγμα που μπορεί να καταλήξει στην απομόνωση. (Πασσιά, Πέτκου, Τσίτσιου, 2016:21).

Μια άλλη κατηγοριοποίηση των συγκρούσεων είναι σε ανεπίσημες και επίσημες συγκρούσεις.

- Ανεπίσημες συγκρούσεις

Δημιουργούνται μεταξύ ομάδων ή και εσωτερικά της ομάδας ή μεταξύ τμημάτων. Στην συγκεκριμένη περίπτωση , λόγω διαφορετικών απόψεων, δεν μπορούν να συμφωνήσουν για την κατανομή των καθηκόντων και γενικότερα για τον στόχο.

- Επίσημες συγκρούσεις.

Τέτοιες συγκρούσεις έχουμε όταν υπάρχει παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή όταν μια ομάδα θέτει κάποιους κανόνες και αυτοί δεν τηρούνται από τα μέλη της. (Κωνσταντούρα, Καζαλή, 2011:10-11)

Ανάλογα με τις συνέπειες που έχουν οι συγκρούσεις σε ένα άτομο, διακρίνονται σε λειτουργικές και σε δυσλειτουργικές. Αναλυτικότερα:

- Λειτουργικές συγκρούσεις (γνωστικές συγκρούσεις)

Εκδηλώνονται συνήθως για τρεις λόγους μεταξύ των μελών μιας ομάδας. Πρώτον σε διαφωνίες, λόγω διαφορετικού τρόπου σκέψης, όσον αφορά το περιεχόμενο των εργασιών τους. Ο δεύτερος λόγος οφείλεται στον ανταγωνισμό για ανεπαρκείς πόρους και τρίτον στην διένεξη για την κατανομή καθηκόντων και θέσεων.

- Δυσλειτουργικές συγκρούσεις (συναισθηματικές συγκρούσεις)

Αναπτύσσονται ανάμεσα στα μέλη μιας ομάδας όταν υπάρχουν διαφωνίες λόγω διαφορετικού γνωστικού επιπέδου. Εκδηλώνονται με ένταση, δημιουργεί ανασφάλεια και έλλειψη εμπιστοσύνης και μειώνεται η απόδοση των μελών της ομάδας (Μαυραντζα, 2011:8-9).

2.2 ΑΙΤΙΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, συγκρούσεις υπάρχουν στις σχέσεις των ανθρώπων σε καθημερινή βάση, αφού υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Συμπερασματικά, λοιπόν, εντάσεις δεν θα μπορούσαν να λείπουν και από το σχολείο (Πασσιά, Πέτκου, Τσίτσιου, 2016:23). Πολλοί ερευνητές στην προσπάθειά τους να αναλύσουν το φαινόμενο της σύγκρουσης, εστίασαν στα αίτια που το προκαλούν (Μαυραντζα, 2011:25). Έτσι αν ο εκπαιδευτικός εντοπίσει τις πηγές της σύγκρουσης θα μπορέσει να την διαχειριστεί αποτελεσματικά. Υπάρχουν πολλές αιτίες συγκρούσεων και κάποιες από αυτές είναι (Τέκος, 2009:18) :

- Ασυμβατότητα στόχων

Μέσα στο σχολικό περιβάλλον είναι φυσικό να υπάρχουν διαφορετικοί στόχοι, καθώς αποτελείται από πολλά άτομα που το καθένα έχει την δική του ξεχωριστή προσωπικότητα και τους δικούς του στόχους (Πασσιά, Πέτκου, Τσίτσιου, 2016:23). Συγκρουόμενο ονομάζονται οι στόχοι που υλοποιηθεί ο ένας αποκλείει την επίτευξη του άλλου. Έτσι το κάθε άτομο, θέλοντας να επιτευχθεί ο δικός του στόχος, αναπτύσσει επιθετική συμπεριφορά και επέρχεται η σύγκρουση (Τέκος, 2009:20)

- Έλλειψη Επικοινωνίας

Τα προβλήματα στη επικοινωνία έχουν θεωρηθεί σοβαρά αίτια έναρξης συγκρούσεων (Τέκος, 2019:18). Επικοινωνιακά προβλήματα προκύπτουν όταν η γλώσσα του σώματος δεν ανταποκρίνεται στα λόγια που εκφράζουμε, γεγονός που μπερδεύει τον ακροατή. Επίσης προβλήματα επικοινωνίας δημιουργούνται όταν κρίνουμε έναν άνθρωπο με βάση προσωπικά ζητήματα και όχι αντικειμενικά τις πράξεις και τις καταστάσεις. Ειδικότερα οι στερεοτυπικές αντιλήψεις, η έλλειψη προγραμματισμού, η κακή κωδικοποίηση και αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων, η έλλειψη εμπιστοσύνης και ειλικρινείς, οι πολλές πληροφορίες καθώς και οι κακές διαπροσωπικές σχέσεις οδηγούν στη αποτυχημένη αλληλοκατανόηση των ατόμων με αποτέλεσμα τη σύγκρουση (Μαυραντζα, 2011:29).

- Οικονομικοί πόροι

Η οικονομική διαχείριση ενός σχολείου είναι μια σοβαρή αιτία εκδήλωσης συγκρούσεων (Μαυραντζα, 2011:25). Συνήθως παρατηρείται ότι ο Διευθυντής δεν μπορεί να διαχειριστεί ορθά τους οικονομικούς πόρους που δίνει η πολιτεία και έτσι υπάρχει έλλειψη στοιχειωδών πραγμάτων (Πασσιά, Πέτκου, Τσίτσιου 2016:23).

- Ατομικές διαφορές

Υπάρχουν πάρα πολλές διαφορές ανάμεσα στους μαθητές και αυτό λόγω των διαφορετικών ενδιαφερόντων που έχουν είναι φυσιολογικό οι μαθητές να έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα, στόχους γνωστικό επίπεδο, διαφορετικές αντιλήψεις και αξίες. Εκτός από αυτά οι μαθητές έχουν και άλλες διαφορές όπως ο ανταγωνισμός, το φύλο, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, το άγχος και οι κλίκες των μαθητών (Τέκος, 2009:19-20).

- Η αλληλεξάρτηση των μελών μιας ομάδας

Όταν δυο ή περισσότερα μέλη που αλληλεξαρτώνται διαφωνούν επέρχεται σύγκρουση. Όταν ένα μέλος εξαρτάται από ένα άλλο για την διεξαγωγή μιας εργασίας η πιθανότητα σύγκρουσης είναι μεγαλύτερη (Μαυραντζά, 2011:28).

- Το εξωτερικό περιβάλλον

Το σχολείο έρχεται σε επαφή με διάφορες ομάδες, οι οποίες δεν έχουν άμεση σχέση με το εκπαιδευτικό έργο όπως ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων (Λεπίδας, 2002:19).

- Οργανωτικές αδυναμίες

Τέτοιες είναι ο ασαφής καθορισμός ρόλων και καθηκόντων, η έλλειψη πληροφόρησης και συνεργασίας (Λεπίδας, 2002:18).

Εκτός από αυτά τα αίτια, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση της επιθετικότητας στη σχολική τάξη. Πιο συγκεκριμένα αίτια που βοηθάνε στην αύξηση των διαφωνιών είναι οι στερεοτυπικές αντιλήψεις των προγραμμάτων και του εκπαιδευτικού προσωπικού, η πολιτισμική διάσταση του περιβάλλοντος των μαθητών. Στο επίπεδο της σχολικής τάξης, οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να μεταβιβάσουν αξίες και κανόνες που δεν γνωρίζουν ή έχουν μάθει άλλους λόγω διαφορετικής κοινωνικής τάξης (π.χ μη προνομιούχες τάξεις). Όλη αυτή η κατάσταση προκαλεί σύγχυση στους μαθητές και τους ωθεί στην επιθετική συμπεριφορά. Όσον αφορά τώρα τους εκπαιδευτικούς συνήθως δεν έχουν την προαπαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση από το θεωρητικό και πρακτικό πλαίσιο για την διαχείριση του φαινομένου της βίας (Courtecuisse, Fortin, Μπεζέ, Pain, Selosse, 1998:73).

2.3 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Το κάθε άτομο έχει διαφορετικούς στόχους. Προκειμένου να επιτύχει τους δικούς του στόχους παρεμποδίζει στόχους άλλων ατόμων. Έτσι επέρχεται σύγκρουση η οποία επιφέρει κάποιες φορές θετικές και άλλοτε αρνητικές επιπτώσεις.

2.3.1 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Μια θετική σύγκρουση μπορεί να οδηγήσει σε καίριες αλλαγές μέσα στο περιβάλλον του σχολείου, όπως η ανάπτυξη της δημιουργικότητας και του υγιή ανταγωνισμού. Παράλληλα το ηθικό των μαθητών αυξάνεται και τα κίνητρα τους για μεγαλύτερη προσπάθεια και απόδοση ενισχύονται. Μέσα από την συγκρουσιακή αυτή κατάσταση τα άτομα ανασυντάσσουν και ανασυγκροτούν τις σχέσεις μεταξύ τους αλλά και τον ίδιο τους τον εαυτό. Τα μέλη της ομάδας ωριμάζουν εσωτερικά, εκφράζονται πρωτοποριακά και αποκτούν γνώσεις για το πώς να διαχειρίζονται τέτοιες κρίσεις μελλοντικά. Αυτό έχει ως συνέπεια η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας να βελτιώνεται και έτσι να πετυχαίνουν τους στόχους (Λεπίδας, 2012:19-20).

Ο Σαΐτης, ως θετικές επιπτώσεις των συγκρούσεων αναφέρει την παραγωγή δημιουργικών ιδεών, τα προβλήματα που εμφανίζονται, τα οποία μπορούν να αντιμετωπιστούν στη συνέχεια, την πρόκληση ενδιαφέροντος και τέλος την εξωτερική σύγκρουση η οποία ενδυναμώνει την εσωτερική ενότητα (Σαΐτης, 2002:219).

Μέσα στην σχολική τάξη, οι συγκρούσεις δίνουν την δυνατότητα στα παιδιά να ανακαλύπτουν νέους τρόπους διαχείρισης των προβλημάτων που προκύπτουν. Επίσης λόγω των συγκρουσιακών καταστάσεων επαναπροσδιορίζεται η λειτουργία της σχολικής τάξης και οι μαθητές προσπαθούν περισσότερο και η επίδοση τους αυξάνεται. Τέλος ενισχύεται η αυτοαντίληψη και βελτιώνονται οι διαπροσωπικές σχέσεις (Μαυραντζά, 2011:13-15).

2.3.2 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Εκτός από τις λειτουργικές συγκρούσεις που επιφέρουν θετικά αποτελέσματα δεν παύουν να υπάρχουν όμως και οι δυσλειτουργικές συγκρούσεις που επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις.

Αρχικά τα μέλη χρησιμοποιώντας στρεβλές αντιλήψεις έχουν ως αποτέλεσμα την δημιουργία δυσπιστίας μεταξύ των σχέσεων τους(Μαυραντζά, 2011:15). Σε αυτήν την περίπτωση το κάθε άτομο αγνοεί τα θετικά χαρακτηριστικά του άλλου ατόμου και διακρίνει μόνο τα αρνητικά(Κωνσταντούρα, Καζαλή, 2011:34).

Επίσης απόρροια των αρνητικών σχολικών συγκρούσεων είναι η μείωση της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας. Δεν ανταλλάσσεται καμία ορθή πληροφορία παρά μόνο ψεύτικες. Η μειωμένη επικοινωνία προκαλεί ιδιαίτερο πρόβλημα σε άτομα που συνδέονται, αλληλεξαρτώνται προκειμένου να επιτευχθεί ένας κοινός στόχος(Κωνσταντούρα, Καζαλή, 2011:34).

Η ήττα λοιπόν ενός μέλους ή μιας ομάδας δημιουργεί άγχος και πτώση ηθικού στο ίδιο το άτομο. Το άτομο/μέλος ή η ομάδα αισθάνεται κατωτερότητα και ανικανότητα καθώς δεν μπορεί να νικήσει(Μαυραντζά, 2011:16).

Τέλος κάποιες συγκρούσεις έχουν ως αποτέλεσμα την μειωμένη απόδοση και παραγωγή των ατόμων ή των ομάδων γενικότερα καθώς δημιουργεί αντιπαλότητα και προκαλείται η διατάραξη ομαλής λειτουργίας μεταξύ τους(Πασσιά, Πέτκου, Τσίτσιου, 2016:36).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΡΕΥΝΑ

3.1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών προσχολικής και πρώτης σχολικής εκπαίδευσης για το ρόλο που λαμβάνουν στη διευθέτηση των συγκρούσεων που επικρατούν στο πλαίσιο της σχολικής μονάδας. Επιμέρους στόχοι της συγκεκριμένης μελέτης είναι να προσδιοριστούν τα άτομα ή οι

ομάδες ανάμεσα στις οποίες εκδηλώνονται συχνότερα συγκρούσεις, τι είδους και μορφές συγκρούσεων επικρατούν, να αναδειχθούν οι τεχνικές διαχείρισης συγκρούσεων των εκπαιδευτικών καθώς και οι απόψεις ένα πιστεύουν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης ώστε να διαχειρίζονται με πιο αποτελεσματικό τρόπο τις συγκρουσιακές καταστάσεις που προκύπτουν.

3.1.1 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Οι συμμετέχοντες στην συγκεκριμένη έρευνα ήταν εκπαιδευτικοί προσχολικής και πρώτης σχολικής εκπαίδευσης που βασικός τόπος διαμονής ήταν η πόλη της Λάρισας και της Θεσσαλονίκης. Η επιλογή των πόλεων έγινε διότι αποτελεί τόπο καταγωγής της ερευνήτριας και η Θεσσαλονίκη ενός φιλικού προσώπου της. Αυτό έχει ως συνέπεια η διεξαγωγή της έρευνας να είναι προσβάσιμη και να γίνεται με ευκολότερο τρόπο. Η τεχνική που χρησιμοποιήθηκε για την επιλογή του δείγματος ήταν αυτής της δειγματοληψίας της ευκολίας, στην οποία επιλέγονται περιπτώσεις επειδή είναι άμεσα διαθέσιμες (Ίσαρη, Πουρκός,2015 :83). Δεν υπήρχε ποικιλία ως προς το φύλο των συμμετεχόντων. Συγκεκριμένα συμμετείχαν 10 γυναίκες εκπαιδευτικοί. Η ηλικία τους κυμαινόταν από τα 25 έως 54 ετών με εργασιακή εμπειρία από 1 έως 24 έτη. Ο χρόνος που βρίσκονται στο συγκεκριμένο σχολείο ή νηπιαγωγείο κυμαίνονταν από λίγους μήνες μέχρι 12 χρόνια. Από τις 10 συμμετέχοντες στην έρευνα οι 3 έχουν πτυχίο παιδαγωγικό δημοτικής εκπαίδευσης, η 1 παιδαγωγική ακαδημία, οι 2 βρεφοκομία, οι 3 παιδαγωγικό προσχολικής και η 1 παιδαγωγικό ειδικής αγωγής. Μόνο οι 3 διαθέτουν μεταπτυχιακό(οι 2 ειδικής, 1 εξομοίωση) οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για το θέμα της πτυχιακής και το σκοπό της παρούσας έρευνας και δέχτηκαν εθελοντικά να συμμετέχουν ανώνυμα. Στο παράρτημα 1 βρίσκονται και οι αυτούσιες συνεντεύξεις τους.

3.2. ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΙΔΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Δυο ειδών έρευνας είναι ευρέως γνωστές οι ποιοτικές και οι ποσοτικές. Η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιεί λεκτικά και παραστατικά δεδομένα(παρατηρήσεις, συνεντεύξεις ,φωτογραφίες κ.α) ενώ αντίθετα η ποσοτική έρευνα βασίζεται κυρίως σε αριθμητικά δεδομένα (Ισαρη, Πουρκός,2015:15).

Μια άλλη άποψη υποστηρίζει ότι η ποιοτική έρευνα είναι η έρευνα που πραγματοποιείται σε πραγματικές και όχι σε ελεγχόμενες πειραματικές συνθήκες(Ισαρη, Πουρκός,2015:13). Κάποιοι άλλοι ερευνητές δίνουν βάση στο νόημα και στις βιωματικές εμπειρίες των ανθρώπων. Ουσιαστικά ο ποιοτικός ερευνητής εστιάζει στο «πως » βιώνει τις καταστάσεις και στο «γιατί» γίνονται αυτές. Προσπαθούν να δώσουν νόημα και να κατανοήσουν τα φαινόμενα με όρους νοημάτων που οι άνθρωποι προσδίδουν σε αυτά. Ο ερευνητής τώρα δεν κατευθύνει τη συνέντευξη προς κάποια πλευρά αλλά αντίθετα τους αφήνει να εκφραστούν ελεύθερα και να παρουσιάσουν τα γεγονότα έτσι όπως οι ίδιοι τα βιώνουν. Ωστόσο και ο ίδιος ο ερευνητής έχει τις δικές του απόψεις οι οποίες σε συνδυασμό με τις απόψεις του συμμετέχοντα επηρεάζουν τη διαδικασία συλλογής των δεδομένων (Ισαρη, Πουρκός,2015).

Το δείγμα που διαλέγεται για την διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας είναι μικρό και ενδεικτικό. Αυτό συμβαίνει διότι ο σκοπός είναι η περιγραφή καταστάσεων μέσα από τις προσωπικές εμπειρίες των συμμετεχόντων. Στην παρούσα εργασία η έρευνα θα πραγματοποιηθεί ποιοτικά ,με στόχο την καταγραφή νέων δεδομένων μέσα από τα βιώματα των εκπαιδευτικών, καθώς παρόμοιο θέμα έχει αναλυθεί σε εργασίες άλλων ερευνητών.

3.2.1 ΜΕΣΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Για την έρευνα της συγκεκριμένης εργασίας χρησιμοποιήθηκε η συνέντευξη καθώς θεωρήθηκε ότι είναι το καταλληλότερο μέσο συλλογής δεδομένων. Η έννοια συνέντευξη αποτελεί την πιο ευρέως γνωστή μέθοδο συλλογής κυρίως ποιοτικών δεδομένων (Ισαρη, Πουρκός,2015: 96). Σαν μέσο συλλογής δεδομένων σε ποιοτικές έρευνες επιτρέπει την καταγραφή πληροφοριών που χρειάζονται για ένα θέμα όπως επίσης και την χρησιμοποίησή τους (Μόσχου, 2018 :45). Επιλέγεται συνήθως σε κοινωνικές και εκπαιδευτικές έρευνες και υπάρχουν πολλοί τύποι συνεντεύξεων όπως δομημένες, ημιδομημένες και μη δομημένες. Ο κάθε τύπος συνδέεται ως ένα βαθμό με την έρευνα και τις απαντήσεις που ψάχνουμε (Robson, 2010:319-320).

Η ημιδομημένη συνέντευξη έχει ερωτήσεις από πριν προκαθορισμένες. Ωστόσο όμως μπορεί να τροποποιηθεί η σειρά τους ανάλογα αν το κρίνει αναγκαίο ο ερευνητής. Επιπλέον ο ερευνητής μπορεί να παραλείψει, να προσθέσει, να αλλάξει μια ερώτηση καθώς και να δώσει περισσότερες διευκρινήσεις για μία συγκεκριμένη ερώτηση προκειμένου να λάβει τις απαιτούμενες πληροφορίες- απαντήσεις που χρειάζεται (Robson, 2010:321). Έτσι οι προκαθορισμένες ερωτήσεις αποτελούν έναν οδηγό, ο οποίος είναι σημαντικός για τους ερευνητές που ξεκινούν τώρα και δεν έχουν εμπειρία (Ισαρη, Πουρκός, 2015: 97).

Για την παρούσα έρευνα της εργασίας αυτή επιλέχθηκε ως μέσο συλλογής η ημιδομημένη συνέντευξη λόγω των πλεονεκτημάτων που έχει.

Αρχικά ο συνεντευκτής πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά το θέμα ώστε να είναι σε θέση να τροποποιήσει ή να παραλείψει ερωτήσεις σύμφωνα με την προδιάθεση και τα ενδιαφέροντα του συμμετέχοντα. Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι απλές και κατανοητές και όχι κατευθυνόμενες και περίπλοκες. Η συνέντευξη μπορεί να προκαλέσει άγχος στον συνεντευξιζόμενο και γι αυτό το λόγο παρατίθενται στην αρχή πιο εύκολες ερωτήσεις. Ο συμμετέχοντας πρέπει να κατανοήσει ότι ο σκοπός του ερευνητή δεν είναι για να κρίνει τις απαντήσεις του αλλά για να καταγράψει και να ακούσει με προσοχή τις προσωπικές απόψεις του. Ο ερευνητής πρέπει να είναι πρόθυμος να εξηγήσει οτιδήποτε δυσκολεύει και φαίνεται δυσνόητο στον συνεντευξιζόμενο. Πρέπει να είναι ευγενικός και γεμάτος ενέργεια για να δημιουργηθεί ένα θετικό κλίμα (Ισαρη, Πουρκός, 2015: 97-98).

Η ημιδομημένη συνέντευξη όπως και όλες γενικότερα οι συνεντεύξεις προσφέρουν κάποια πλεονεκτήματα. Η συνέντευξη είναι ο συντομότερος τρόπος για να πάρει ο ερευνητής τις πληροφορίες- απαντήσεις που χρειάζεται. Ο ερευνητής παρατηρώντας την συμπεριφορά των συμμετεχόντων στις συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο, καταλαβαίνει αν πρέπει να τροποποιήσει κάποιες ερωτήσεις ή ακόμη και να λάβει κάποια μηνύματα που στις απαντήσεις του ο συμμετέχοντας δεν έχει δώσει (Robson, 2010:323). Η επικοινωνία ανάμεσα σε συνεντευκτή και συνεντευξιζόμενο γίνεται σε πραγματικό χρόνο. Άρα τα πλεονεκτήματα της συνέντευξης είναι ότι παρέχει την διερεύνηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς δηλαδή τις απόψεις , τις αξίες και τις αντιλήψεις των συμμετεχόντων για το θέμα της έρευνας και γενικότερα.

Εκτός από τα πλεονεκτήματα ,οι συνεντεύξεις διαθέτουν φυσικά και μειονεκτήματα. Η συνέντευξη σε σύγκριση με άλλα εργαλεία συλλογής δεδομένων απαιτεί περισσότερο χρόνο τόσο ως προς τη διεξαγωγή όσο και στον σχεδιασμό της. Ένα επιπρόσθετο σημαντικό ζήτημα όσον αφορά τις συνεντεύξεις είναι η αμφισβήτηση της για το εάν είναι έγκυρη καθώς μπορεί να επηρεαστούν από την υποκειμενικότητα του ερευνητή(Ισαρη, Πουρκός,2015: 99).

Η συνέντευξη λοιπόν αποτελεί ένα εργαλείο συλλογής δεδομένων που οδηγεί σε εμβάθυνση και στην ανάλυση περίπλοκων και διάφορων διαστάσεων φαινομένων που απασχολούν τους ερευνητές .

Το φαινόμενο των συγκρούσεων στην σχολική μονάδα παρουσιάζει έξαρση τα τελευταία χρόνια. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση του ρόλου του εκπαιδευτικού για την διευθέτηση των σχολικών συγκρούσεων καθώς και οι απόψεις αυτών για το θέμα αυτό. Η ποιοτική έρευνα κρίθηκε η πιο κατάλληλη για την εμβάθυνση αυτή στις προσωπικές απόψεις και εμπειρίες των εκπαιδευτικών. Ως βασικό εργαλείο συλλογής δεδομένων επιλέχθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη καθώς έχει περιθώρια ευελιξίας και προσαρμοστικότητας στις ερωτήσεις ανάλογα τον κάθε συμμετέχοντα.

Οι θεματικοί άξονες γύρω από τους οποίους κινήθηκε και η συνέντευξη είναι:

- Ερωτήσεις γνωριμίας(ηλικία, εργασιακή εμπειρία, σπουδές κ.α)
- Νοηματοδότηση του φαινομένου της σχολικής σύγκρουσης(ορισμός σύμφωνα με τις απόψεις τους)
- Παρατήρηση ομάδων ή ατόμων που υπάρχουν συνήθως συγκρούσεις
- Προσδιορισμός των μορφών συγκρούσεων που εκδηλώνονται στο σχολείο
- Προσδιορισμός συχνότητας σχολικών συγκρούσεων
- Καθορισμός του ρόλου του εκπαιδευτικού στην διαχείριση των σχολικών συγκρούσεων
- Τρόποι αντιμετώπισης των συγκρούσεων από τους εκπαιδευτικούς
- Εκπαιδευτικοί – εάν έχουν την απαιτούμενη μόρφωση για τη διαχείριση σχολικών συγκρούσεων

Ειδικότερα οι ερωτήσεις της συνέντευξης ανά άξονα παρουσιάζονται στο παράρτημα 1.

3.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν κατά το χρονικό διάστημα Ιανουάριος 2020- Απρίλιος 2020 και θα συνεχίζονταν, αλλά λόγω του ιού Covid-19 που εμφανίστηκε στην κοινωνία μας, περιορίστηκαν στις ήδη υπάρχουσες. Αρχικά έγινε μια συζήτηση με τους συμμετέχοντες για να διαπιστωθεί αν οι ερωτήσεις είναι οι κατανοητές και ξεκάθαρες. Οι χώροι στον οποίο διεξήχθησαν οι συνεντεύξεις ήταν τα γραφεία τους ή κάποιος προσωπικός χώρος των συμμετεχόντων εξαιτίας της κατάστασης που επικρατούσε. Η ώρα διεξαγωγής της συνέντευξης ορίστηκε κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες ώστε να υπάρχει η πολυτέλεια του χρόνου και από τους δυο. Η ερευνήτρια προσπάθησε κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων να αποκτήσει την εμπιστοσύνη και να μειώσει το άγχος των συμμετεχόντων αλλά αυτό δεν έχει επιτευχθεί σε όλες τις περιπτώσεις. Διευκρινίστηκε ότι ο ρόλος του συνεντευκτή δεν είναι να κρίνει τις απαντήσεις αλλά αντιθέτως να συλλέξει και να καταγράψει τις προσωπικές εμπειρίες και απόψεις των συμμετεχόντων για το συγκεκριμένο θέμα και να χρησιμοποιήσει αντίστοιχα για την έρευνα του. Οι συνεντεύξεις ηχογραφήθηκαν μέσω κινητού τηλεφώνου με την εφαρμογή «εγγραφή ήχου». Έπειτα η ερευνήτρια τα έδωσε στο κάθε συμμετέχοντα για την επιβεβαίωση αφού πρώτα τα απομαγνητοφώνησε.

3.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

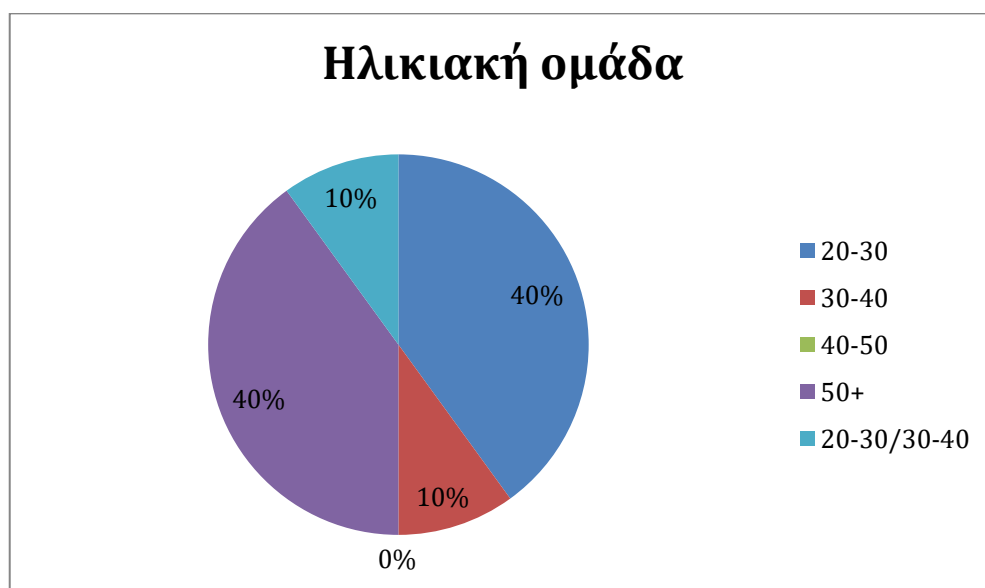
Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η επιλογή της έρευνας μου ήταν ποιοτική και το εργαλείο /μέσο της έρευνας μου ήταν η συνέντευξη. Οι συνεντεύξεις είναι ανώνυμες και αναγράφονται στο παράρτημα αυτούσιες, καθώς επίσης υπάρχουν και σε cd ηχογραφημένες. Αρχικά στον κάθε συμμετέχοντα δόθηκε ένας συγκεκριμένος κωδικός

που αντιπροσωπεύει την σειρά των συνεντεύξεων. Για παράδειγμα στον πρώτο εκπαιδευτικό συμμετέχοντα δόθηκε το Ε1 (εκπαιδευτικός 1) και αντίστοιχα για τους υπόλοιπους 9. Οι πρώτες ερωτήσεις ήταν απλές και εύκολες ώστε ο συμμετέχοντας να αποβάλει το άγχος του και να νιώσει οικεία. Κατά την διάρκεια της συνέντευξης οι ερωτήσεις γίνονταν όλο και πιο δύσκολες. Παράλληλα όμως υπήρχαν και ενδιάμεσες εύκολες ερωτήσεις που είχαν το ρόλο της αποφόρτισης του συμμετέχοντα. Οι ερωτήσεις ήταν καθορισμένες από πριν αλλά σε πολλές περιπτώσεις προσαρμόστηκαν στη συνέχεια με βάση τις απαντήσεις τους συνεντευξιαζόμενων.

Τώρα Θα αναλύσουμε τα δεδομένα των απαντήσεων της κάθε ερώτησης ώστε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα.

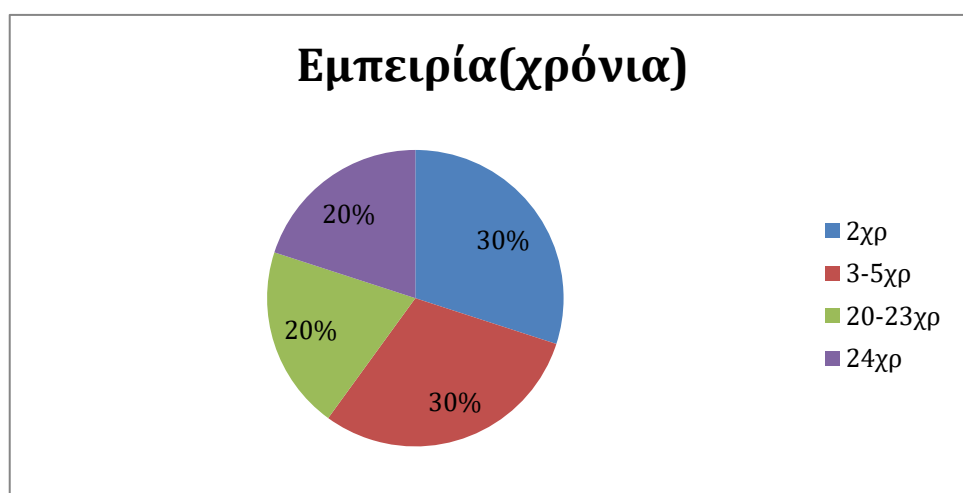
Πρώτη ερώτηση: «σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε 20-30, 30- 40, 40-50,50+;»

Σε αυτήν την ερώτηση οι 4εκπαιδευτικοί από τις 10 απάντησαν ότι ανήκουν στην πρώτη ηλικιακή ομάδα δηλαδή 20-30. Οι άλλες 4 από τις 10 στην ηλικιακή ομάδα των 50 + ενώ ήταν 1 ήταν περίπτωση από τις 10 που ανήκει στην ομάδα των 30-40. Καμία από το συγκεκριμένο δείγμα δεν ήταν στην κατηγορία των 40-50 και 1 μόνο εκπαιδευτικός απάντησε ότι είναι 30 χρονών γεγονός που σημαίνει ότι ανήκει ταυτόχρονα σε δύο ηλικιακές ομάδες αυτής του 20- 30 και της 30- 40.

Δεύτερη ερώτηση: «Πόσα χρόνια Εργάζεστε ως εκπαιδευτικός; »

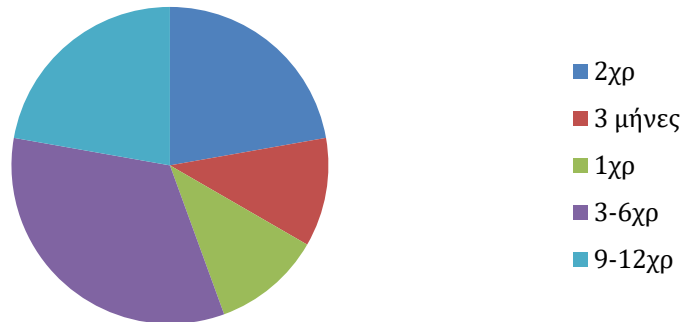
Η εργασιακή εμπειρία του δείγματος των εκπαιδευτικών που επέλεξα κυμαίνεται από 2 χρόνια έως 24 χρόνια. Οι 3 εκπαιδευτικοί από τους 10 απάντησαν ότι έχουν 2 χρόνια εμπειρία. Οι άλλοι 2 από τους 10 εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι εργάζονται 24 χρόνια έως εκπαιδευτικοί. Οι υπόλοιποι 5 απάντησαν διαφορετικά χρόνια εμπειρίας. Ο ένας είχε 3 χρόνια εμπειρίας ,η άλλη 4, η άλλη 5 ,η άλλη 20 και η τελευταία 23 χρόνια. Σε αυτή την ερώτηση υπήρχε πληθώρα απαντήσεων αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί από το συγκεκριμένο δείγμα χαρακτηρίζονται κάποιοι ως νέοι εκπαιδευτικοί με λιγοστή εμπειρία και κάποιοι άλλοι παλιότεροι με πολλά χρόνια εμπειρίας. Στο παρακάτω γράφημα- πίτα απεικονίζονται τα αποτελέσματα της παραπάνω ερώτησης με νούμερα.

Τρίτη ερώτηση :«Πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα; »

Και σε αυτήν την ερώτηση υπήρχε ποικιλία στις απαντήσεις στα χρόνια που εργάζονται ως εκπαιδευτικοί στο συγκεκριμένο σχολείο που είναι σήμερα ,κυμάνθηκαν από 3 μήνες έως 12 χρόνια. Η 1 από τους 10 εκπαιδευτικούς απάντησε ότι ήρθε πρόσφατα στο σχολείο που είναι σήμερα και έχει μόλις 3 μήνες. Οι 2 από τις 10 εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι έχουν 2 χρόνια στο συγκεκριμένο σχολείο. Οι υπόλοιποι 6 από τους 10 απάντησα διαφορετικά χρόνια. Η μια είχε 1 χρόνο η άλλη είχε 3 χρόνια, η άλλη 5, η άλλη 6, η άλλη 9 και η άλλη 12. Μόνο η 1 από τις 10 δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση άμεσα αλλά έμμεσα ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 20-30 αφού είχε τέσσερα χρόνια εμπειρίας και επισήμανε ότι έξι χρόνια σπούδαζε. Στο παρακάτω Γράφημα πίτα απεικονίζονται τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πόσα χρόνια στο συγκεκριμένο σχολείο

Τέταρτη ερώτηση: «ποιες είναι οι σπουδές σας;»

Από τις 10 συμμετέχοντες στην έρευνα οι 3 εκπαιδευτικοί έχουν πτυχίο παιδαγωγικό δημοτικής εκπαίδευσης, όπως και η 1 παιδαγωγική ακαδημία(παλιά ορολογία). Οι 2 από τους 10 εκπαιδευτικούς έχουν σπουδάσει βρεφοκομία και εργάζονται σε νηπιαγωγείο ενώ οι 3 εκπαιδευτικοί συγκαταλέγονται στο παιδαγωγικό προσχολικής. Μόνο 1 εκπαιδευτικός από τις 10 του δείγματος μου είχε σπουδάσει παιδαγωγικό ειδικής αγωγής και εργάζεται σε σχολείο στην Σάμο πάνω στην ειδικότητα της. Από τους 10 μόνο οι 3 διαθέτουν μεταπτυχιακό ή δεύτερο πτυχίο, οι 2 μεταπτυχιακό στην ειδική αγωγή και η 1 δεύτερο πτυχίο στην εξομοίωση.

Πέμπτη ερώτηση: «πως αντιλαμβάνεστε την έννοια της σύγκρουσης;»

Στην 5η ερώτηση δόθηκαν πληθώρα απαντήσεων από το δείγμα των εκπαιδευτικών σχετικά με το πώς αντιλαμβάνονται οι ίδιοι την έννοια της σύγκρουσης δηλαδή ουσιαστικά τους ζητήθηκε να δώσουν έναν ορισμό της έννοιας της σύγκρουσης. Όλοι σχεδόν οι ορισμοί που δόθηκαν είχαν περίπου το ίδιο νόημα αλλά ήταν διαφορετικά δομημένοι και πολλοί με άλλες λέξεις. Οι 2 από τους 10 εκπαιδευτικούς όταν τους ρωτήθηκε να αναφέρουν έναν ορισμό της έννοιας σύγκρουσης απάντησαν ότι σύγκρουση είναι όταν τα παιδιά μαλώνουν μεταξύ τους για διάφορα θέματα και ιδιαίτερα τα πιο μικρά. Οι 3 εκπαιδευτικοί από τους 10 όρισαν τη σύγκρουση ως ένα καθημερινό

φαινόμενο η κατάσταση η οποία ήταν ανάμεσα σε μαθητές και κάποιες φορές εμπειρείχε χειρονομίες η λεκτική βία. Άλλοι 3 εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι η σύγκρουση είναι οι διαμάχες, οι διαφωνίες, οι διαφορετικές αντιλήψεις και οι κόντρες μεταξύ των μαθητών. Ένας διαφορετικός ορισμός δόθηκε από μία εκπαιδευτικό που ανέφερε ότι σύγκρουση αφορά κυρίως το παιχνίδι ή τη διεκδίκηση κάποιου αντικειμένου κι ότι σε αυτές τις ηλικίες τα παιδιά δεν κατανοούν την έννοια της ομαδικότητας. Επίσης μία εκπαιδευτικός έδωσε ως ορισμό ότι η σύγκρουση είναι μία κατάσταση την οποία τα παιδιά δεν μπορούν να την αντιμετωπίσουν με την επικοινωνία. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι η E7 εκτός από τις κοινές/παρόμοιες απαντήσεις που έδωσε με την E10 και την E5 ανέφερε προς το τέλος της απάντησης της ότι η σύγκρουση μπορεί να είναι και οι εσωτερικές συγκρούσεις των παιδιών με τον ίδιο τους τον εαυτό.

Έκτη ερώτηση: «σε ποια άτομα ή ομάδες παρατηρείται ύπαρξη συγκρούσεων;»

Ύπαρξη συγκρούσεων σύμφωνα με τη βιβλιογραφία παρατηρείται μεταξύ των μαθητών, μεταξύ των εκπαιδευτικών ,μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων και μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών. Στην ερώτηση αυτή ο κάθε εκπαιδευτικός έδωσε πάνω από μία απαντήσεις γι αυτό θα προσπαθήσουμε να τις κατηγοριοποιήσουμε ώστε να οδηγηθούμε σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Οι 3 από τους 10 εκπαιδευτικούς επισήμαναν ότι παρατηρούν πιο συχνά συγκρούσεις ανάμεσα σε αδέρφια δίδυμα ή ηλικιακά κοντά. Οι 4 από τους 10 εκπαιδευτικούς ανέφεραν ότι παρατηρούν συγκρούσεις κυρίως μεταξύ των μαθητών. Από αυτούς τους 4 οι 2 απάντησαν ότι υπάρχουν και συγκρούσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικού αλλά και ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς. Η 1 από αυτές τις 4 έδωσε όμως ως δεύτερη απάντηση ότι παρατηρεί ύπαρξη συγκρούσεων συχνά και ανάμεσα από γονείς και εκπαιδευτικούς. Η άλλη από τις 4 αυτές έδωσε ως δευτερεύον απάντηση ότι υπάρχουν συγκρούσεις και ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς οι οποίες λύνονται με την συζήτηση. Οι υπόλοιπες 3 από τους 10 τόνισαν ότι παρατηρούν πιο συχνά συγκρούσεις σε παιδιά πιο δυναμικά, πιο δραστήρια ,υπερκινητικά και σε αυτά που συμμετέχουν πιο πολύ στο μάθημα δηλαδή είναι πιο ενεργά. Από αυτές τις 3 τις εκπαιδευτικούς η E7 έδωσε ως δευτερεύον απάντηση ότι υπάρχουν συγκρούσεις ανάμεσα σε καλούς και κακούς μαθητές καθώς επίσης και ανάμεσα σε μετανάστες αφού το σχολείο της βρίσκεται στον καταυλισμό στη Σάμο. Τέλος η E6 εκτός από την αναφορά

των δυναμικών παιδιών είτε ότι και εκείνη παρατηρεί ,αλλά όχι τόσο συχνά συγκρούσεις ανάμεσα σε δίδυμα παιδιά.

Έβδομη ερώτηση: «τι είδους/μορφές συγκρούσεων παρατηρείται στο σχολείο;»

Στην 7η ερώτηση που αφορούσε τις μορφές των συγκρούσεων που παρατηρούν οι εκπαιδευτικοί στο σχολείο ,οι 8 από τις 10 εκπαιδευτικούς που επέλεξα ως δείγμα απάντησαν ότι συναντούν κυρίως λεκτικές συγκρούσεις. Οι 5 από αυτές τις 8 επισήμαναν ως δεύτερη απάντηση ότι παρατηρούν πιο σπάνια και σωματική σύγκρουση όπως κλωτσιές, σπρώξιμο, κάποιο χαστούκι, τράβηγμα μαλλιών η χεριού και χειροδικίες. Από αυτές τις 8 η E9 και η E10 ανέφεραν ότι εκτός από λεκτικές συγκρούσεις παρατηρούν και συγκρούσεις για τη διεκδίκηση κάποιου παιχνιδιού ή της φιλίας ή για το ποιος θα είναι αρχηγός. Αξίζει να σημειωθεί ότι η E5 πέρα από την απάντηση που έδωσε για τις λεκτικές συγκρούσεις τόνισε ότι στο σχολείο της παρατηρεί συγκρούσεις και το λεγόμενο bullying που αφορούν τη διαφορετικότητα. Τέλος οι 2 εκπαιδευτικοί από τις 10 ανέφεραν ότι βλέπουν πιο συχνά σωματικές συγκρούσεις κυρίως δαγκώματα η άρπαγμα παιχνιδιού διότι τα συγκεκριμένα παιδιά δεν μιλάνε πολύ καλά. Από όλες αυτές τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η πιο συχνή σύγκρουση που παρατηρείται στα σχολεία είναι η λεκτική και πιο σπάνια οι σωματικές ήπιες όμως συγκρούσεις.

Όγδοη ερώτηση: «Πόσο συχνά παρατηρείται συγκρούσεις στο σχολείο;»

Στη συγκεκριμένη ερώτηση για το πόσο συχνά οι εκπαιδευτικοί βλέπουν συγκρούσεις στο σχολείο ,οι 5 από τις 10 εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι παρατηρούν συγκρούσεις αρκετά συχνά και σχεδόν κάθε μέρα. Οι υπόλοιπες 4 εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι το φαινόμενο των συγκρούσεων παρατηρείται κάθε μέρα και ιδιαίτερα στις πιο μικρές τάξεις οι οποίες βέβαια έχουν μικρή διάρκεια και λύνονται σχετικά εύκολα. Από αυτές τις 4 οι 2 η E1 και η E5 είπαν ότι μπορεί να παρατηρήσουν σύγκρουση από μία έως και τρεις φορές την ίδια μέρα. Από όλες αυτές τις 10 η 1 εκπαιδευτικός η E7 στην ερώτηση αυτή απάντησε ότι παρατηρεί συγκρούσεις κυρίως στο διάλειμμα. Εν κατακλείδι

συμπεραίνουμε ότι οι συγκρούσεις παρατηρούνται σχεδόν σε καθημερινή βάση και ιδιαίτερα πιο συχνά στις μικρές τάξεις επειδή τα παιδιά δεν έχουν ενσωματώσει τον διάλογο στη ζωή τους.

Ένατη ερώτηση: «Πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την διαχείριση τέτοιων συγκρούσεων και γιατί;»

Στην 9η ερώτηση της συνέντευξης που ρωτήθηκαν οι εκπαιδευτικοί για το αν θεωρούν ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός στη διαχείριση των συγκρούσεων και για ποιο λόγο και οι 10 εκπαιδευτικοί απάντησαν θετικά. Πιο αναλυτικά οι 8 από τις 10 εκπαιδευτικούς τόνισαν ότι ο εκπαιδευτικός είναι αυτός που θα διαχειριστεί και θα διευθετήσει τις συγκρούσεις και θα δείξει τον τρόπο στα παιδιά να λύνουν τις διαφορές τους. Οι 2 από τις 10 εκπαιδευτικούς η E4 και η E5 τόνισαν ότι οι εκπαιδευτικοί σε συνεργασία με τους γονείς θα ελέγξουν την ομαδικότητα δηλαδή ότι όλα τα αντικείμενα και οι δραστηριότητες δεν αφορούν το άτομο μόνο αλλά την ομάδα θα εμφυσήσουν τις γνώσεις και θα διαμορφώσουν την συμπεριφορά του παιδιού. Η E8 ανέφερε ότι ο εκπαιδευτικός θα μάθει στα παιδιά να συζητάνε και να επικοινωνούν μεταξύ τους ενώ η E9 επισήμανε ως δευτερεύον απάντηση ότι ο εκπαιδευτικός μέσα από παραδείγματα και παιχνίδια θα βοηθήσει τα παιδιά στο να καταλάβουν ότι δεν πρέπει να συγκρούονται. Από όλες αυτές τις απαντήσεις συμπεραίνουμε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την διαχείριση των συγκρούσεων αφού είναι εκείνος που θα καθοδηγήσει τα παιδιά να επιλύουν τις διαφορές τους μέσω της επικοινωνίας και όχι μέσω των συγκρούσεων.

Δέκατη ερώτηση: « Πως τις αντιμετωπίζετε εσείς οι ίδιοι σαν εκπαιδευτικοί που είστε;»

Σε αυτή την ερώτηση πώς διαχειρίζονται αυτοί οι ίδιοι τις συγκρούσεις και οι 10 εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι μέσα από το διάλογο και τη συζήτηση και βρίσκοντας μία μέση λύση ανάμεσα στις δύο πλευρές τις αντιμετωπίζουν. Ειδικότερα οι 3 από τις 10 εκπαιδευτικούς (E9, E7, E1) έδωσαν ως συμπληρωματική απάντηση ότι για τη διαχείριση των συγκρούσεων χρησιμοποιούν και το παιχνίδι ρολών μέσω από το οποίο τα παιδιά

αποκτούν την δεξιότητα της ενσυναίσθησης δηλαδή το να μπαίνουν στη θέση του συμμαθητή τους, να κατανοούν τις σκέψεις και τις αντιλήψεις του. 2 εκπαιδευτικοί από τους 10 (E8, E5) ανέφεραν ως δευτερεύον απάντηση ότι μπορούν να διευθετήσουν συγκρούσεις εξηγώντας στα παιδιά μέσα από παραδείγματα ,ιστορίες και οι άλλες δραστηριότητες. Η E6 ανέφερε ως εναλλακτική μέθοδο διαχείρισης των συγκρούσεων το ξέσπασμα, το τσίριγμα του παιδιού για να εκτονωθεί. Από την άλλη η E1 επισήμανε ως σημαντική μέθοδος αντιμετώπισης των συγκρούσεων κάποια μαθήματα διαχείρισης συναισθημάτων και αυτογνωσίας που γίνονται μέσω του μαθήματος ευέλικτης ζώνης. Επιπλέον η E9 εκτός από τη συζήτηση είπε ότι και η παραγωγή λόγου βοηθάει πολύ στα παιδιά ώστε να εκφραστούν και να μουν στη θέση να σκεφτούν το τι έκαναν λάθος. Η E3 επισήμανε ότι εκτός από τη συζήτηση που κάνει με τα παιδιά ότι αν συμβεί κάτι σοβαρό ενημερώνει πάντα τους γονείς ώστε να γνωρίζουν την κατάσταση. Τέλος αυτό που συνειδητοποιούμε είναι ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαχειριστούν τις συγκρούσεις με πάρα πολλούς τρόπους είτε μέσω του διαλόγου είτε μέσω παραδειγμάτων, παραμυθιών, θεατρικών παιχνιδιών δηλαδή ενσυναίσθηση ή μέσα από κάποια μαθήματα διαχείρισης στην συναισθημάτων και γνωριμίας με τον εαυτό τους.

Ενδέκατη ερώτηση: «πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιες συγκρούσεις;»

Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι τρεις από τους 10 εκπαιδευτικούς πιστεύουν ότι ο εκπαιδευτικός στη σημερινή εποχή δεν έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να διευθετήσει συγκρουσιακές καταστάσεις. Άλλες 3 από τις 10 πιστεύουν ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα σε σχέση και με το παρελθόν έχει την απαραίτητη γνώση και κατάρτιση ώστε να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις και γενικότερα. Οι επόμενες 3 από τις 10 εκπαιδευτικούς απάντησαν ότι οι εκπαιδευτικοί σήμερα προσπαθούν και έχουν βασική γνώση και ιδιαίτερα τα νέα παιδιά έχουν περισσότερη μορφωτική εκπαίδευση ενώ το 1 άτομο από τα 10 απάντησε ότι τα πανεπιστήμια σήμερα δίνουν περισσότερο σημασία στο κομμάτι το θεωρητικό και όχι στο πρακτικό .Τώρα όσον αφορά τις προτάσεις των 10 αυτών εκπαιδευτικών θα τα αναλύσουμε παρακάτω. 4

από τις 10 εκπαιδευτικούς (E2, E4,E6 ,E8) ανέφεραν ότι η εμπειρία και η βιωματική μάθηση δηλαδή το να το ζήσει κάποιος από κοντά μια κατάσταση συμβάλλει στην εξέλιξη του εκπαιδευτικού όσον αφορά αυτές τις συγκρούσεις. 6 από τους 10 εκπαιδευτικούς (E1 E3 E5 E7 E9, E10) πρότειναν ότι ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να παρακολουθήσει σεμινάρια και να ενημερώνεται καθώς και να διαβάζει βιβλία. 3 από τις 10 εκπαιδευτικούς (E1, E5 και E9) απάντησε επίσης ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια εξέλιξης. Τέλος η E7 επισήμανε ότι πιστεύει ότι η εκπαιδευτική κατάρτιση των εκπαιδευτικών σήμερα είναι καθαρά προσωπική υπόθεση. Από όλες αυτές τις απαντήσεις καταλήγουμε σε ένα διφορούμενο συμπέρασμα, κάποιιο πιστεύουν ότι οι εκπαιδευτικοί σήμερα με τις γνώσεις που διαθέτουν μπορούν να διαχειριστούν περιπτώσεις συγκρούσεων και κάποιιο άλλοι πιστεύουν ότι δεν έχουν την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να τις αντιμετωπίσουν. Υπάρχουν όμως περιθώρια εξέλιξης και προσωπικής επιμόρφωσης που μπορεί κάθε εκπαιδευτικός μέσω σεμιναρίων ή άλλων προγραμμάτων σπουδών να την αποκτήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Ο εκπαιδευτικός για να μπορέσει να ελέγξει και να διαχειριστεί πλήρως τη σχολική τάξη πρέπει να διαθέτει ποικίλες ικανότητες και δεξιότητες. Είναι αναγκαίο να αντιδράει και να παίρνει αποφάσεις γρήγορα ή ακόμη και να προλαμβάνει καταστάσεις με στόχο την αντιμετώπιση των σχολικών συγκρούσεων. Θα πρέπει να θέτει όρια και κανόνες για την ομαλή έκβαση της εκπαιδευτικής διαδικασίας όπως επίσης να δημιουργεί και ένα ευχάριστο κλίμα(Wragg,2003:103).

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, το φαινόμενο των σχολικών συγκρούσεων εμφανίζεται με μεγάλη συχνότητα τα τελευταία χρόνια γι αυτό και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με την απαραίτητη γνώση ώστε να είναι σε θέση να επιλέγουν την κατάλληλη μέθοδο διαχείρισης.

4.1 ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΠΕΙΘΑΡΧΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Κάθε τάξη ή ομάδα και γενικότερα το σχολικό περιβάλλον θα πρέπει να αναγνωρίζει, να σέβεται και να αποδέχεται την διαφορετικότητα των μαθητών και όλων των ανθρώπων εξίσου το ίδιο. Ο εκπαιδευτικός είναι απαραίτητο να θέτει όρια και κανόνες στη τάξη, να παροτρύνει την συνεργασία και τις καλές διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ των μαθητών. Επίσης θα πρέπει να γνωρίζει τις ορθές παρεμβάσεις σε περίπτωση σύγκρουσης ή ανάρμοστης συμπεριφοράς μαθητών ώστε να επαναφέρει την ομαλή λειτουργία της τάξης.

Οι μέθοδοι και οι τεχνικές πρόληψης είναι αναγκαίο να φαίνονται ως τρόποι υποστήριξης των παιδιών και όχι με τρόπο υποστηρικτικό και καταπιεστικό(Ανδρέου, Γαλιώτου,χ.χ :47-48).

Η πειθαρχία αποτελεί ένα στοιχείο για την αποτελεσματικότητα της σχολικής τάξης. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να θέτει κανόνες από την αρχή της σχολικής χρονιάς ώστε να προλαμβάνει τις ανάρμοστες συμπεριφορές των μαθητών. Έτσι λοιπόν θέτοντας ένα σύστημα κανόνων που πρέπει πιστά να τηρούνται από όλους τους μαθητές, εξασφαλίζοντας με αυτό τον τρόπο την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής τάξης. Οι κανόνες θα πρέπει να τηρούνται από όλους και να εφαρμόζονται σε όλους μηδενός εξαιρεμένου για να υπάρχει ισότητα και όχι διακρίσεις(Αναγνωστοπούλου, 2008:83).

Για την αντιμετώπιση των σχολικών συγκρούσεων και της απείθαρχης συμπεριφοράς καίριο στοιχείο παίζει η πρόληψη. Η πρόληψη ως μέσο παρέμβασης συμβάλλει στη βελτίωση της δημόσιας και ψυχικής υγείας(Καρκανάκη,Καφφετζή,2009:120).Χωρίζεται σε τρία στάδια, στην πρωτογενής πρόληψη, που στοχεύει στην μείωση ή στην αλλαγή των δομών που δημιουργούν τη βία σε διάφορες μορφές. Στην δευτερογενής παρέμβαση που είναι η πρώιμη ανίχνευση και εντοπισμός ενός προβλήματος που ήδη αναπτύσσεται. Τέλος στην τριτογενής παρέμβαση που αφορά την εξάλειψη των επιπτώσεων

περιστατικών βίας που έχουν ήδη εκδηλωθεί (Αρτινοπούλου,2001:93). Η πρόληψη της πειθαρχίας στηρίζεται στο χώρο του σχολείου και στο πόσο καλά είναι εξοπλισμένοι είναι, στο κλίμα μεταξύ των σχέσεων , στους κανόνες, στις αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών και του διευθυντή, γενικότερα σε όλο το σχολικό περιβάλλον. Σύμφωνα με την Αναγνωστοπούλου (2005) δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ελευθερία και στην ανάπτυξη αυτοεκτίμησης των μαθητών, στην παροχή ίσων ευκαιριών και κινήτρων, στην ενθάρρυνση όταν κάνει κάτι σωστά και αντίστοιχα στην αποφυγή τιμωριών. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά να συζητάνε τα προβλήματα τους με τους εκπαιδευτικούς και να μάθουν να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

Για την ομαλή λειτουργία της σχολικής τάξης απαιτείται η συμμόρφωση στους κανόνες και η συνεργασία των μαθητών. Οι μαθητές με την συμμόρφωση στους κανόνες αυτούς προετοιμάζονται για την ένταξη τους στην κοινωνία ως μελλοντικούς πολίτες. Όλα αυτά δημιουργούν καλές διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στην τάξη (Αναγνωστοπούλου, 2005:47-48, 102-103).

Η ομάδα θεωρείται ότι διέπεται από καλές διαπροσωπικές σχέσεις όταν ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές υπερβαίνουν τις τυπικές συμπεριφορές των ρόλων τους. Σκέφτονται και συζητούν όλοι μαζί και έχουν ένα ιδιαίτερο κοινό δέσιμο. Υπάρχει ένας κοινός δεσμός που βασίζεται στην ανταλλαγή απόψεων και στις ίδιες αντιλήψεις και στον τρόπο σκέψης. Κυριαρχεί η συνεργασία, η αποδοχή, το χιούμορ καθώς και η προσπάθεια επίτευξης ατομικών αναγκών και ενδιαφερόντων (Noddings,1991:169).

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν παρόμοιους ή ίδιους στόχους και ενδιαφέρονται καθώς και να συμμετέχουν σε κοινές δραστηριότητες με αμοιβαία συνεργασία, βοήθεια και υποστήριξη. Όταν λοιπόν οι μαθητές συνεργάζονται ήρεμα και ενισχύουν την ομαδικότητα τότε δεν υπάρχει περίπτωση να εκδηλώσουν ανάρμοστη συμπεριφορά που θα οδηγήσει σε μια πιθανόν σχολική σύγκρουση (Αναγνωστοπούλου, 2005: 81-82).

Κάθε σχέση των μαθητών είτε είναι οικογενειακή, είτε κοινωνική, είτε επαγγελματική είναι απαραίτητο να προωθεί την αλληλεγγύη και την συνεργατικότητα (Κολιαδής,2010:265). Ειδικότερα όταν ο εκπαιδευτικός έχει φιλική διάθεση και δείχνει αμέριστο ενδιαφέρον τότε ο μαθητής τον συμπαθεί , συμμετέχει ενεργά στο μάθημα, δεν παρουσιάζει προβλήματα απείθαρχης συμπεριφοράς και τον αφήνει να τον επηρεάσει και να του μεταδώσει γνώσεις και κανόνες σωστής επικοινωνίας (Χατζηδήμου, 2000: 73).

Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2004) για να επιτευχθεί η συνεργασία και η ομαδικότητα στην σχολική τάξη πρέπει να χρησιμοποιηθεί η ομαδοσυνεργατική μάθηση. Στην ομαδοσυνεργατική μάθηση οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε μικρές ομάδες και εργάζονται ομαδικά για την επιτυχή εκτέλεση των εργασιών ή των δραστηριοτήτων του μαθήματος. Άρα ουσιαστικά προάγει τόσο την ατομική όσο και την ομαδική μάθηση της ομάδας (Ματσαγγούρας,2004: 15-16).

Η ομαδική εργασία έχει ως αποτέλεσμα περισσότερη μάθηση τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο καθώς τα μέλη έχουν ένα κοινό στόχο προς επίτευξη. Τα μέλη μέσα από την κοινή εργασία τους στην ομάδα πετυχαίνουν παράλληλα και τους δικούς τους ατομικούς στόχους, υπάρχει δηλαδή αλληλεξάρτηση μεταξύ τους. Στην ομαδοσυνεργατική μάθηση κάθε μέλος βαθμολογείται ξεχωριστά και ατομικά για τα καθήκοντα και το ρόλο που έχει αναλάβει μέσα στην ομάδα. Η συνολική βαθμολογία της ομάδας βγαίνει από τις ατομικές βαθμολογίες των μελών της, η οποία θα χαρακτηριστεί υψηλή ή χαμηλή ανάλογα (Baudrit,2007:13-15).

Με την συνεργατική μάθηση επιπρόσθετα, οι ομάδες λαμβάνουν πρωτοβουλίες, παίρνουν ευθύνες σύμφωνα με αρχικές δοθείσες πληροφορίες του εκπαιδευτικού και μαθαίνουν την ίδια ύλη για την επιτυχή διεκπεραίωση του μαθήματος. Στην συγκεκριμένη περίπτωση μάθησης έχουν ως επίκεντρο το μαθητή που διαθέτει ελευθερία κινήσεων και επιλογών και ο εκπαιδευτικός χάνει τον κεντρικό το ρόλο και έχει κυρίως υποστηρικτική θέση (Elliott, ,Kratochwill,Littlefield,Cook & Travers,2008:467/Ματσαγγούρας, 2004:113).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού συνοψίζοντας είναι να προάγει την συνεργασία και την αλληλοβοήθεια μεταξύ των μαθητών της σχολικής τάξης. Είναι αναγκαίο να διαθέτει τις απαιτούμενες ικανότητες καθώς και τα κατάλληλα μέσα για να προλαμβάνει ή διαχειρίζεται συγκρουσιακές καταστάσεις (Καρκανάκη,Καφφετζή,2009:122).

Εκτός από τον εκπαιδευτικό, κεντρικό ρόλο έχει και ο διευθυντής, ο οποίος θα πρέπει να συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς, να δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης και να τους δίνει κίνητρα για να συνεχίζουν με μεγαλύτερο ζήλο το εκπαιδευτικό τους έργο (Αναγνωστοπούλου, χ.χ:65). Επιπλέον ο διευθυντής θα πρέπει να ελέγχει τις διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ όλων των ατόμων του σχολικού περιβάλλοντος. Καθήκον του είναι όταν αντιλαμβάνεται σύγκρουση να προσπαθεί να την διαχειριστεί με διάλογο

μεταξύ των ατόμων ώστε να κατανοήσει το πρόβλημα και να το επιλύσει προωθώντας την επικοινωνία και την συνεργατικότητα (Λεπίδας,2012:35).

Τέλος σύμφωνα με την βιβλιογραφία καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η δημιουργία συγκρούσεων στο σχολείο μπορεί να προέρχεται από έλλειψη προαπαιτούμενων γνώσεων του εκπαιδευτικού αφού δεν μπορεί να τις προλάβει ή να τις διαχειριστεί.

4.1.1 ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η πρόληψη είναι ένα στοιχείο παρέμβασης που συμβάλλει στην ψυχική υγεία του κάθε ατόμου (Καρκανάκη, Καφφετζή, 2009:120). Είναι καλό ο εκπαιδευτικός να προλαμβάνει καταστάσεις πριν εξελιχθούν σε συγκρούσεις. Για να το κάνει όμως αυτό θα πρέπει να έχει τις κατάλληλες μεθόδους και εργαλεία και να γνωρίζει να τα αξιοποιεί σωστά. Κάποια από αυτά είναι:

- Συμβουλή

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει συμβουλές σε όποιον μαθητή πιστεύει ότι το έχει ανάγκη ή ακόμα και σε ολόκληρη την τάξη προληπτικά. Ο ρόλος της συμβουλής είναι με σοβαρό και ήρεμο τρόπο ο εκπαιδευτικός να επισημαίνει ξανά τα καθήκοντα του μαθητή ώστε να μην ξεφεύγει από την επιθυμητή συμπεριφορά. Για να έχει αποτέλεσμα ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να δείξει πραγματικό ενδιαφέρον και να μην κουράσει με λόγια-συμβουλές το μαθητή αλλά αντίθετα να είναι σύντομος και περιεκτικός ώστε να μην χάνετε η αξία του συγκεκριμένου προληπτικού μέτρου (Αραβανής,1996:15).

- Απειλή

Το συγκεκριμένο εργαλείο πρέπει να χρησιμοποιείται με σύνεση και να εφαρμόζεται πάντα από τον εκπαιδευτικό διότι διαφορετικά χάνει την σημασία και την αποτελεσματικότητά του. Ουσιαστικά η απειλή είναι μια προειδοποίηση του εκπαιδευτικού προς το μαθητή ότι αν δεν αλλάξει την ανάρμοστη συμπεριφορά του θα υποστεί και τις ανάλογες συνέπειες. Είναι απαραίτητο να ειπωθεί με ήρεμο και σοβαρό τρόπο χωρίς ένταση και θυμό(Αραβανής,1996:15).

- Απαγόρευση

Η απαγόρευση είναι ο περιορισμός της ελευθερίας των μαθητών. Θα πρέπει να είναι σύντομη και να εφαρμόζεται μετά από κάθε προειδοποίηση του εκπαιδευτικού. Για να έχει αποτέλεσμα θα πρέπει να χρησιμοποιείται λογικά και σε μικρό βαθμό. Το μέτρο αυτό εμποδίζει το μαθητή από την ανάρμοστη συμπεριφορά (Αραβανής,1996:16).

- Διάλογος

Η επικοινωνία είναι το θεμέλιο και η βάση για μια καλή διαπροσωπική σχέση. Μέσω του διαλόγου το άτομο κατανοεί τις θέσεις, τις στάσεις και τις αντιλήψεις του συνομιλητή του και συνεργάζεται μαζί του. Για να υπάρχει αποτελεσματική επικοινωνία το άτομο θα πρέπει να ακούει και να δίνει προσοχή στα λόγια του απέναντι του. Όταν ο ένας συνομιλητής καταφέρνει να κάνει τον απέναντι να τον ακούει τότε γίνεται μία αποτελεσματική συζήτηση (Κολιαδής, 2010:264).

- Επιστασία

Επιστασία είναι η παρατήρηση σε λογικά πλαίσια. Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί τους μαθητές, ώστε να προλάβει οποιαδήποτε ανεπιθύμητη συμπεριφορά, σε σημείο όμως που να μην θεωρείται κατασκοπία. Επιπλέον η επιστασία πρέπει να είναι διακριτική και έμμεση ώστε να μην αντιληφθεί κάτι ο μαθητής όπως ας πούμε την ώρα μιας δραστηριότητας. Τέλος η επιστασία μειώνεται καθώς ο μαθητής μεγαλώνει και γίνεται πιο ώριμος(Αραβανής,1996:16).

- Προγράμματα πρόληψης

Υπάρχουν διάφορα προγράμματα πρόληψης και προγράμματα πρόληψης της επιθετικότητας τα οποία αν ξεκινήσουν από πολύ νωρίς, δηλαδή σε μικρή ηλικία είναι

αποτελεσματικά. Αυτά τα προγράμματα προλαμβάνουν την επιθετική και ανεπιθύμητη συμπεριφορά, συμβάλλουν στην διαμόρφωση του χαρακτήρα και της συμπεριφοράς του παιδιού και έχουν μακροχρόνια διάρκεια (Καρκανάκη, Καφφετζή, 2009:120).

4.2 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των σχολικών συγκρουσιακών καταστάσεων βασίζεται κυρίως στις ικανότητες του εκπαιδευτικού. Οι ικανότητες αυτές αποκτιούνται με την γνώση, την εμπειρία και την συνεχή επιμόρφωση. Οι συγκρούσεις όταν διαχειρίζονται με τα κατάλληλα μέσα μπορούν να λειτουργήσουν θετικά ως προς τα μέλη της (Κολιάδης, 2010:260). Αυτό γίνεται διότι όσο πιο γρήγορα αντιμετωπιστεί μια σύγκρουση τόσο η ενέργεια που απαιτείται για αυτήν υπό άλλες συνθήκες, θα χρησιμοποιηθεί δημιουργικά στην γνώση ή οπουδήποτε αλλού.

4.2.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΕΙΘΑΡΧΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Απειθαρχη συμπεριφορά θεωρείται όλες οι πράξεις που δεν τηρούν τους κανόνες μιας κοινότητας στην συγκεκριμένη περίπτωση της σχολικής κοινότητας. Αντιμετώπιση απειθαρχης συμπεριφοράς θα μπορούσε να νοηθούν όλα τα μέσα και τα εργαλεία που επιλέγει ο εκπαιδευτικός για την διαχείριση μιας ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Αρκετά συχνά παρουσιάζεται εκδήλωση προβληματικής συμπεριφοράς κατά την διάρκεια του μαθήματος και ο εκπαιδευτικός πρέπει να τις διαχειριστεί(Κυρίδης, 1999: 114-116).

Έρευνες δείχνουν ότι τα παιδιά μέχρι τα επτά τους χρόνια η επιθετικότητα τους στρέφεται κυρίως στα πρόσωπα. Οι μαθητές που εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά έχουν κατά κύριο λόγο δυσκολία εξωτερίκευσης. Αρχικά ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει τη σωστή χρονική στιγμή που θα διακόψει και θα αντιδράσει. Έπειτα είναι απαραίτητο να κάνει γνωστό στους μαθητές είτε άμεσα είτε έμμεσα ότι γνωρίζει την παρούσα κατάσταση, δηλαδή ότι ξέρει τι γίνεται. Ο εκπαιδευτικός μέσα από την παρατήρηση είναι αναγκαίο να αναγνωρίζει απειθαρχες συμπεριφορές και να μην

δημιουργεί διαμάχες με μαθητές που είναι ιδιαίτερα αντιδραστικοί. Χρειάζεται να είναι αρκετά προσεκτικός ώστε η διαχείριση να έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα και το παιδί να μην οδηγηθεί στην απομόνωση. Είναι σημαντικό τελικά ο εκπαιδευτικός να διατηρεί την ψυχραιμία του, να είναι ήρεμος, να διαχειρίζεται την επιθετικότητα και να μην ενισχύει την ένταση που επικρατεί ήδη. Αν όλα αυτά εφαρμοστούν τότε ο εκπαιδευτικός θα έχει στην κατοχή του τον πλήρη έλεγχο της τάξης (Elliott, Kratochwill, Littlefield, Cook & Travers, 2008:513-514).

Επίσης ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει κάποιες μεθόδους για την διαχείριση διάφορων προβληματικών συμπεριφορών μέσα στην τάξη. Τέτοιες μεθόδους είναι οι λεκτικές και οι μη λεκτικές παρεμβάσεις. Οι μη λεκτικές παρεμβάσεις σε κάποια άτομα έχουν θετικό αντίκτυπο σε άλλα όχι. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να χρησιμοποιεί ίδιες μη λεκτικές παρεμβάσεις σε όλους τους μαθητές αλλά παράλληλα να παρατηρεί τον τρόπο αντίδρασης τους σε αυτές. Πρέπει να διακρίνει ποιο παιδί ανταποκρίνεται σε αυτές και ποιο παιδί ερμηνεύει λάθος τα μη λεκτικά μηνύματα με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί χάσμα λόγω έλλειψη επικοινωνίας και συνεργασίας (Βρεττός, 1994). Οι μορφές μη λεκτικών παρεμβάσεων είναι η αγνόηση του απείθαρχου μαθητή από τον εκπαιδευτικό ή ακόμα και κάποιο παραγλωσσικό στοιχείο για παράδειγμα ένα έντονο βλέμμα, μια κίνηση με το χέρι. Αν παρόλα αυτά ο μαθητής συνεχίσει τις άτακτες πράξεις τότε ο εκπαιδευτικός προχωράει με την βοήθεια της οπτικής επαφής στην σωματική επαφή όπως ένα άγγιγμα, για να δώσει στον μαθητή να καταλάβει ότι πρέπει να σταματήσει (Ματσαγγούρας, 2008:292-293).

Από την άλλη οι λεκτικές παρεμβάσεις είναι σημαντικό να γίνονται την σωστή χρονική στιγμή δηλαδή όταν εκδηλώνεται η επιθετική συμπεριφορά (Slavin, 2007:455). Οι πιο διαδεδομένοι μέθοδοι παρέμβασης είναι η επανάληψη των κανόνων της σχολικής τάξης, η επισήμανση των συνεπειών που θα ακολουθήσουν καθώς και η προσφώνηση του ονόματος του μαθητή που προκαλεί φασαρίες (Ματσαγγούρας, 2008:294-295).

4.2.2 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Ο σχολικός εκφοβισμός δεν είναι ένα καινούριο φαινόμενο αλλά αντιθέτως παρουσιάζει έξαρση τα τελευταία χρόνια. Η βία στο σχολείο είναι μια μικρή προσομοίωση της βίας που υπάρχει στην πραγματική ζωή γενικότερα στην ευρύτερη κοινωνία. Το φαινόμενο αυτό στην Ελλάδα δεν έχει απασχολήσει ακόμη ιδιαίτερα καθώς αποκρύπτονται αρκετά περιστατικά βίας καθημερινά στο σχολείο από τους υπεύθυνους τους διότι πιστεύουν ότι θα υπάρξει διασυρμός τόσο του σχολείου όσο και αυτών των ίδιων(Αρτινοπούλου,2001:12,85). Τέλος σημαντικό ρόλο παίζει και η πρόληψη αλλά και ο εκπαιδευτικός .

Αρχικά ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι το πρότυπο μη επιθετικού ατόμου για να παραδειγματίζονται οι μαθητές. Βασικό του προσόν πρέπει να είναι η δικαιοσύνη. Να μην κάνει διακρίσεις και να μην προσφωνεί με τους χαρακτηρισμούς « καλό ή κακό παιδί» ώστε κανένα παιδί να μην νιώθει παραμελημένο(Καρκανάκη, Καφφετζή,2009:122).

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να ακούει προσεκτικά το παιδί- θύμα αφού πρώτα κερδίσει την εμπιστοσύνη του. Να είναι σίγουρος ότι το παιδί όταν θα τον έχει ανάγκη οτι θα έρθει να του μιλήσει χωρίς δισταγμό. Είναι καλό ο εκπαιδευτικός να είναι σε συνεχή επικοινωνία και να ενημερώνει τις οικογένειες των παιδιών και να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να αναλάβει δράση σε συνεργασία με τον διευθυντή(Ζαφειρόπουλος, Οικονόμου, Πρόκου, Σίνης,2014-15:6).

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να διδάσκει την ικανότητα της ενσυναίσθησης μέσα από διάφορα παιχνίδια ή δραστηριότητες. Ενσυναίσθηση είναι η ικανότητα ενός ατόμου να μπορεί να δει μία κατάσταση από την θέση και την οπτική γωνία ενός άλλου ατόμου. Το συγκεκριμένο άτομο κατανοεί τον τρόπο σκέψης, τις στάσεις και τις αντιλήψεις του άλλου ατόμου και έτσι δεν κατακρίνει και ούτε σκέφτεται ρατσιστικά. Εκτός από την διδασκαλία του θα πρέπει και ο ίδιος να συμμαρτυρεί αυτή την ικανότητα και αντιδράει στο σχολικό εκφοβισμό(Γκόβαρης,2001:178,183).

Σε όλα τα παραπάνω, καίρια θέση έχει και η οικογένειες των παιδιών, οι οποίες θα πρέπει να έχουν διαρκή επικοινωνία από το σχολείο και να δείχνουν ενδιαφέρον για τα παιδιά τους(Καρκανάκη, Καφφετζή,2009:121).

4.3 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Με τον όρο «διευθέτηση» νοείται η διαδικασία κατά την οποία τα άτομα ανταλλάσσουν γνώμες και αντιλήψεις και αναπτύσσουν δεξιότητες με στόχο την ομαλή λειτουργία της σχολικής τάξης(Λεπίδας,2012:36). Σύμφωνα με τον Τέκο(2009:32) η συγκεκριμένη διαδικασία «περιλαμβάνει διαπραγματεύσεις με σκοπό τη γεφύρωση των διαφορών και τη λύση προβληματικών καταστάσεων ». Η διαχείριση και ο συντονισμός γίνεται συνήθως από άτομα που κατέχουν ιεραρχικά μια υψηλή θέση(Τέκος,2009:31).

Κάποιες τεχνικές διευθέτησης είναι:

- **Ιεραρχία**

Σε αυτήν την τεχνική το άτομο που είναι ιεραρχικά πιο υψηλά επιβάλλει μια λύση με βάση το συμφέρον και χωρίς να τον ενδιαφέρει αν το άλλο άτομο έχει διαφορετική άποψη. Ο ισχυρότερος δεν συνεργάζεται αλλά χρησιμοποιεί την εξουσία του για να ληφθεί μια απόφαση που θα ωφελήσει τον ίδιο (Μαυραντζά,2011:40-41).

- **Αποφυγή**

Τα άτομα εδώ δεν ενδιαφέρονται για κανένα συμφέρον παρουσιάζονται μια ουδετερότητα και μια απάθεια για όλα τα ζητήματα. Όταν εκδηλώνεται θέμα σύγκρουσης το αποφεύγουν και προτιμούν να μην μιλήσουν καθόλου. Δεν συμμετέχουν και ούτε παίρνουν αποφάσεις, αφήνουν το θέμα της σύγκρουσης στη τύχη και στην μοίρα(Σαϊτής,2002:226).

- **Συμβιβασμός**

Στην συγκεκριμένη τεχνική τα άτομα ή οι ομάδες συμβιβάζονται και βρίσκουν μια λύση που να συμφέρει και τις δυο πλευρές. Ουσιαστικά οι εμπλεκόμενοι ας πούμε συνεργάζονται για να ικανοποιηθούν τα συμφέροντα με το καλύτερο δυνατό τρόπο. Δεν προσφέρουν μόνιμες λύσεις διότι τα άτομα συμβιβάζονται με την τρέχουσα κατάσταση και με τα όσα μπορούν να πάρουν τώρα αλλά στο μέλλον οι προτάσεις και οι ανάγκες που δεν ικανοποιήθηκαν θα ενισχύονται με αποτέλεσμα να οδηγηθούν ξανά σε μια νέα σύγκρουση(Μαυραντζά,2011:44).

- **Συνεργασία**

Οι δυο ομάδες θέλουν να ικανοποιηθούν το ίδιο. Έχουν και οι δυο συμφέροντα για αυτό και να αναζητούν διαφορετικούς τρόπους δράσης, λαμβάνοντας όλες τις απόψεις και τους δισταγμούς. Βρίσκουν μια λύση ή πρόταση που να αρέσει σε όλους(Μαυραντζά,2011:45).

- Τεχνική της κερκόπορτας
Σύμφωνα με τον Κολιάδη(2010) η κερκόπορτα είναι « η μισάνοιχτη κρυφή πόρτα του κάθε μαθητή». Η λύση σε αυτή τη σύγκρουση θα ήταν να εξαλειφθεί το εμπόδιο αλλά αυτό εγκυμονεί τον κίνδυνο να εξαφανιστούν και τα θετικά στοιχεία αυτής της σχέσης.
- Τεχνική της ενθάρρυνσης
Ο εκπαιδευτικός περιμένει και αποδέχεται σαν κάτι φυσιολογικό την παραβατική συμπεριφορά του μαθητή για αυτό και τον παροτρύνει να την συνεχίσει κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις φυσικά. Αυτό το κάνει διότι θέλει να δείξει στον μαθητή ότι καταλαβαίνει τον λόγο που φέρεται και ότι τον νοιάζεται(Κολιάδης,2010:220).
- Τεχνική του «οργανώνουν»
Αυτή η τεχνική εντοπίζει από πού πηγάζει η σύγκρουση, δηλαδή ποιες είναι αιτίες(Λεπίδας,2012:37). Είναι χρήσιμη για την επίλυση συγκρούσεων ανάμεσα σε άτομα με το ίδιο επίπεδο εξουσίας και έχει ως στόχο την ενίσχυση των διαπροσωπικών σχέσεων τους. Οι αιτίες αυτής της σύγκρουσης προέρχονται από την κακή οργάνωση και διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:
 - Στην χρήση εξοπλισμού
 - Στην μετάβαση πληροφοριών
 - Κανόνες και όρια που θέτει ο εκπαιδευτικός στην σχολική τάξη. Βασικός στόχος είναι η εύρυθμη λειτουργία της σχολικής τάξης (Σαΐτης, 2002:228).
- Διαπραγμάτευση
Είναι η προσπάθεια των ατόμων να βελτιώσουν τις διαπροσωπικές σχέσεις τους και στοχεύουν στην εύρεση λύσης η οποία να συμβάλλει θετικά και να ικανοποιεί θετικά και τις δυο ομάδες ή άτομα(Λεπίδας, 2012:35).

Εν κατακλείδι για την κάθε συγκρουσιακή κατάσταση πρέπει να επιλέγεται η κατάλληλη τεχνική. Τα κριτήρια από τα οποία εξαρτάται η επιλογή της σωστής τεχνικής:

Α)κόστος του συμβιβασμού

Β)ικανοποίηση των στόχων

Γ)επιπτώσεις στις σχέσεις

Δ)η επανάληψη της σύγκρουσης (Παπαδοπούλου, 2012:116)

4.4 ΑΛΛΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΝ ΣΤΗΝ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

- Σχολικός σύμβουλος

Οι εκπαιδευτικός εκτός από το Διευθυντή, έχουν τη δυνατότητα να απευθυνθούν και στο Σχολικό Σύμβουλο όταν μια σχολική σύγκρουση δεν είναι εύκολο να αντιμετωπιστεί.. Καθήκον των σχολικών συμβούλων είναι η επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση, η συμμετοχή στην αξιολόγηση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, καθώς και η ενθάρρυνση κάθε προσπάθειας στο χώρο της εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, οι Σχολικοί Σύμβουλοι συμβουλεύουν και καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς στο να επικοινωνούν σωστά με τους μαθητές, τους συναδέλφους αλλά και τους γονείς, οργανώνουν συναντήσεις γονέων και κηδεμόνων των μαθητών, όπου αναλύονται θέματα αναφορικά με τη συμπεριφορά των μαθητών και τέλος, συνεργάζονται και επικοινωνούν με το Διευθυντή της σχολικής μονάδας για την επίλυση των προβλημάτων (Χατζηδήμου & Ταρατόρη, 2013: 99). Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Σχολικών Συμβούλων Αμερικής (2011) ο ειδικά καταρτισμένος σύμβουλος παίζει καίριο ρόλο στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή κατάλληλου προγράμματος επίλυσης συγκρούσεων. Ο σχολικός σύμβουλος έχει διαρκή επικοινωνία και συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, τον διευθυντή, τους γονείς και αν χρειαστεί και με την κοινότητα.

Μέσω των προγραμμάτων πρόληψης ενισχύεται η επικοινωνία , οι μαθητές αποδέχονται το διαφορετικό και μαθαίνουν να συζητάνε και να διαπραγματεύονται ώστε να βρεθεί μια λύση στο πρόβλημα που προκύπτει. Επίσης μαθαίνουν να διαχειρίζονται τις κρίσεις τους και την τυχόν παραβατική συμπεριφορά πριν καν εκδηλωθεί αλλά και ύστερα. Τέλος βελτιώνονται οι σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή.

- Διευθυντής

Ο συγκεκριμένος κατέχει σημαντική θέση στην διαχείριση των συγκρούσεων στο σχολείο. Συνεργάζεται και συζητάει με τους εκπαιδευτικούς και αποφασίζουν για την κοινή πορεία που θα ακολουθήσουν σε περιπτώσεις συγκρουσιακών καταστάσεων (Χατζηδήμου & Ταρατόρη, 2013:120). Ο διευθυντής μπορεί να αναμειχθεί σε μια σύγκρουση με το ρόλο του υποκινητή, του εναγόμενου και του μεσολαβητή. Στην πρώτη περίπτωση ο διευθυντής καλεί ένα εξειδικευμένο άτομο όπως έναν σχολικό ψυχολόγο ή σύμβουλο για να επιλυθεί το πρόβλημα. Στην δεύτερη περίπτωση θέτει το θέμα που προκύπτει σε ιεραρχικά ανώτερους και ζητάει στήριξη από άλλες ομάδες ενώ στην Τρίτη μεσολαβεί στις διαφωνίες μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων (Σαΐτης,2002:232).

- Οικογένεια

Σύμφωνα με όλη τη βιβλιογραφία όλα ξεκινούν από την οικογένεια. Το οικογενειακό περιβάλλον είναι αυτό που επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό τα παιδιά. Γι αυτό το λόγο τα σχολεία θα πρέπει να επικοινωνούν με την οικογένεια και να συμφωνούν σε μια κοινή τακτική ώστε το παιδί να μην μπερδεύεται. Το σχολείο οφείλει να ενημερώνει τους γονείς για τις επιδόσεις αλλά και για την συμπεριφορά των παιδιών τους. Συγχρόνως όμως θα πρέπει και οι γονείς να πληροφορούν τους εκπαιδευτικούς για τυχόν προβλήματα συμπεριφοράς ή γενικότερα. Μεταξύ τους είναι αναγκαίο να υπάρχει κλίμα συνεργασίας και όχι εντάσεις και διαφωνίες (Αναγνωστοπούλου,2008:91-93).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Από την συγκεκριμένη η ποιοτική έρευνα παρά το μικρό δείγμα των συμμετεχόντων καταλήξαμε σε ποικίλα και πολλά συμπεράσματα. Οι συγκρούσεις είναι ένα καθημερινό φαινόμενο στην σχολική κοινότητα. Σύγκρουση είναι όταν μαλώνουν μεταξύ τους τα παιδιά για διάφορα θέματα, είναι οι ασυμφωνίες, οι διαφωνίες, οι αντιπαραθέσεις ,οι διαφορετικές αντιλήψεις ,οι κόντρες ακόμα και με τον ίδιο του τον εαυτό. Σύγκρουση είναι οι διαμάχες, οι διενέξεις, και τα μαλώματα μεταξύ των μαθητών. Επίσης σύγκρουση είναι μία κατάσταση την οποία τα παιδιά δεν μπορούν να την αντιμετωπίσουν με την επικοινωνία. Συγκρούσεις παρατηρούνται κυρίως μεταξύ των μαθητών ειδικότερα σε αδέρφια δίδυμα ή παιδιά ηλικιακά κοντά ,σε δυναμικά και υπερκινητικά παιδιά, σε

‘καλούς’ και ‘κακούς’ μαθητές ακόμη και σε μετανάστες. Εκτός από τους μαθητές συγκρούσεις υπάρχουν μεταξύ των εκπαιδευτικών, μεταξύ των μαθητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονιών. Οι συγκρούσεις στο σχολείο παρατηρούνται σε καθημερινή βάση και είναι πιο συχνές σε μικρότερες τάξεις. Στις μικρότερες τάξεις υπάρχει μεγάλη συχνότητα συγκρούσεων αλλά η διάρκεια είναι μικρότερη και η επίλυση πιο εύκολα αυτών. Τώρα όσον αφορά το ρόλο του εκπαιδευτικού ο οποίος είναι καθοριστικός στην διαχείριση των συγκρούσεων και αυτό επιβεβαιώνεται και μέσα από την έρευνα, ο εκπαιδευτικός ηρεμεί τα παιδιά, κατευνάζει τα πνεύματα και δείχνει τον τρόπο στο να μπορέσουν να επιλύσουν μέσω του διαλόγου τις διαφορές τους. Επίσης ο εκπαιδευτικός εμφυσάει τις γνώσεις στον μαθητή και διαμορφώνει το χαρακτήρα και τη συμπεριφορά του. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να είναι προσιτός και φιλικός και να δείχνει αμείωτο ενδιαφέρον σε κάθε παιδί ξεχωριστά. Οι τρόποι διαχείρισης των συγκρούσεων σύμφωνα με το δείγμα των 10 εκπαιδευτικών φαίνεται να είναι πολλοί. Βασικός μέθοδος διευθέτησης συγκρούσεων είναι ο διάλογος και η συζήτηση. Ο εκπαιδευτικός μέσα από παραδείγματα και ιστορίες μπορεί να περάσει στο παιδί το ανάλογο μήνυμα. Επιπρόσθετα τα θεατρικά παιχνίδια και τα παιχνίδια ρόλων συμβάλλουν στην απόκτηση της δεξιότητας της ενσυναίσθησης των παιδιών γεγονός που σημαίνει ότι τα παιδιά θα μπουν στη θέση του συμμαθητή τους θα κατανοήσουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους και θα δουν τα πράγματα από μία άλλη οπτική πλευρά. Τα μαθήματα διαχείρισης συναισθημάτων και αυτογνωσίας φαίνεται να έχουν αποτέλεσμα αφού τα παιδιά μπορούν να ελέγξουν τα συναισθήματά τους για παράδειγμα το θυμό τους και να γνωρίσουν τον εαυτό τους καλύτερα. Εν κατακλείδι κάποιοι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι σήμερα ο εκπαιδευτικός έχει την απαραίτητη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις ενώ κάποιοι άλλοι θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί σήμερα δεν διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις για την διαχείριση των συγκρούσεων. Επιπλέον ένα ποσοστό του δείγματος πιστεύει ότι η εμπειρία συμβάλλει στη διευθέτηση των συγκρούσεων ενώ άλλοι θεωρούν ότι οι σημερινή εκπαιδευτικοί συγκριτικά με το παρελθόν έχουν περισσότερα προσόντα και γνώσεις. Οι προτάσεις των 10 εκπαιδευτικών ήταν μέσα από σεμινάρια, παραδείγματα διάφορα βιβλία και άλλα προγράμματα σπουδών ο εκπαιδευτικός να συνεχίσει να ενημερώνεται ,να εμπλουτίζει τις γνώσεις του γιατί πάντα θα υπάρχει το περιθώριο εξέλιξης.

5.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως κάθε έρευνα έτσι και αυτή αντιμετώπισε κάποιες δυσκολίες αρχικά ως προς το δείγμα και δεύτερον ως προς την κατάκτηση της εμπιστοσύνης όλων των συμμετεχόντων αρχικά όπως ανέφερα και πιο πάνω το δείγμα της ποιοτικής έρευνας μου ήταν 10 εκπαιδευτικοί και αυτό διότι στις μέρες μας κυκλοφορεί μία Πανδημία λεγόμενη Covid-19. Ο συγκεκριμένος ιός περιόρισε την ερευνήτρια ώστε να βρει πιο πολλούς συμμετέχοντες και να προσκομίσει περισσότερες συνεντεύξεις. Παρόλα αυτά οι δέκα συνεντεύξεις κατά τη γνώμη μου ανταποκρίθηκαν επιτυχώς στο θέμα της πτυχιακής μου και κατέληξαν σε αρκετά και ενδιαφέρον συμπεράσματα η δεύτερη δυσκολία που αντιμετώπισε η ερευνήτρια σε αυτήν την έρευνα είναι ότι προσπάθησε να κερδίσει την εμπιστοσύνη των συνεντευξιζόμενων και να αποβάλει το άγχος τους κάνοντας τους στην αρχή πιο εύκολες ερωτήσεις και έπειτα πιο δύσκολες αλλά όπως θα παρατηρήσετε και εσείς σε κάποιες δεν επιτεύχθει ο συγκεκριμένος στόχος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναγνωστοπούλου, Μ., Σ. (2005). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών στη σχολική τάξη - Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Αναγνωστοπούλου, Μ., Σ. (2008). *Το ζήτημα της πειθαρχίας στην εκπαίδευση. Συμβολή στην πρόληψη απείθαρχης συμπεριφοράς των μαθητών*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Αραβανής, Γ., Ε. (1996). *Πειθαρχία και εκπαίδευση. Ο ρόλος των ποινών και των αμοιβών στο σχολείο και στο νηπιαγωγείο*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο σχολείο: Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Baudrit, A. (2007). *Η ομαδοσυνεργατική μάθηση. Πρόλογος-Επιστ. Επιμ.: Αγγελάκος Κ.* Αθήνα: Κέδρος.

- Βρεττός, Γ., (1994). *Μη λεκτική συμπεριφορά και επικοινωνία στη σχολική τάξη. Άσκηση με μικροδιδασκαλία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Art of text.
- Γερμανός, Δ. (2006). *Οι τοίχοι της γνώσης: σχολικός χώρος και εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκόβαρης, Χ. (2001). *Εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός.
- Γκότοβος, Α. (2002). *Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και κοινωνική μάθηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Courtecuisse, V., Fortin, J., Μπεζέ, Λ., Pain, J. & Selosse, J. (1998). *Επιστ. Επιμ.: Μπεζέ, Α. Βία στο σχολείο - Βία του σχολείου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Elliot, S. N., Kratochwill, T. R., Cook, J. L., & Travers, J. F. (2008). *Εκπαιδευτική ψυχολογία. Αποτελεσματική διδασκαλία και αποτελεσματική μάθηση. Επιστ. Επιμ. & Μετ.: Λεονταρή Α., & Συγγολίτου Ε.* Αθήνα: Gutenberg.
- Fontana, D. (1996). *Ο εκπαιδευτικός στην τάξη*. Αθήνα: Σαββάλας
- Κολιάδης, Ε., Α. (2010). *Συμπεριφορά στο σχολείο: Αξιοποιούμε τις δυνατότητες, αντιμετωπίζουμε προβλήματα*. Αθήνα: Κολιάδης.
- Κυρίδης, Α., Γ. (1999). *Η πειθαρχία στο σχολείο. Θεωρία και έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ματσαγγούρας, Η. (2004). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Για το καθημερινό μάθημα, το ολοήμερο σχολείο και για τα περιβαλλοντικά και τα Ευρωπαϊκής συνεργασίας προγράμματα*. Αθήνα: Γρηγόρη
- Ματσαγγούρας, Η. (2008). *Θεωρία και Πράξη της διδασκαλίας. Η σχολική τάξη. Χώρος - Ομάδα - Μέθοδος*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Μπρούζος, Α. (2009). *Ο εκπαιδευτικός ως λειτουργός συμβουλευτικής και προσανατολισμού - Μία ανθρώπινη θεώρηση της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.
- Σαΐτης, Χ., Αθ. (2002). *Ο διευθυντής στο σύγχρονο σχολείο. Από τη θεωρία... στην πράξη*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

- Σαΐτης Χ.(2007). *Ο διευθυντής στο σύγχρονο σχολείο* (4^η έκδοση), Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Robbins S.P (1989), *Organizational behavior*, New Delhi, Prentice Hall of India, ‘‘Fundamentals of educational management’’, 1995.
- Robson C. (2010) *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου* , Αθήνα: Gutenberg.
- Slavin, R., E. (2007). *Εκπαιδευτική ψυχολογία*. Αθήνα: Μεταίχιμο.
- Wragg, E., C. (2003). *Διαχείριση της σχολικής τάξης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Χατζηδήμου, Δ. (2013). *Εισαγωγή στην παιδαγωγική. Συμβολή στη διάχυση της παιδαγωγικής σκέψης*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Χατζηδήμου Χρ. Δημήτρης(2000). *Εισαγωγή στη παιδαγωγική βασικές έννοιες και βασικά ερωτήματα της παιδαγωγικής*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη

Πτυχιακές, διπλωματικές, άρθρα

- Αναγνωστοπούλου, Μ. (χ.χ.). *Οι Διαπροσωπικές Σχέσεις Εκπαιδευτικών – Μαθητών στο Ολοήμερο Σχολείο*.
- Ανδρέου Ε. & Γαλιώτου, Αι. (χ.χ.). *Διαχείριση συμπεριφοράς μαθητών με συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες*.
- Βασιλείου Α., Κεχάογλου Ν.(2015).*Διαχείριση Συγκρούσεων και Επικοινωνία*
- Γεωργουλοπούλου, Ε. (χ.χ.) *Προς έναν επανακαθορισμό της παιδαγωγικής σχέσης: ο διαδραστικός ρόλος του εκπαιδευτικού*.
- Ζαφειρόπουλος Φ, Οικονόμου Ε, Πρόκου Α, Σίνης Γ (2015) *Τρόποι Αντιμετώπισης Σχολικού Εκφοβισμού*. Ερευνητική Εργασία Α2 ΓΕ.Λ. Δολιανών
- Ίσαρη Φ., Πουρκός Μ. (2015).*Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας .Εφαρμογές στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση*

- Καρκανάκη Μ., Καφφετζή Π. (2009). *Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού - bullying σε δημοτικά σχολεία του Δήμου Ηρακλείου*. Τ.Ε.Ι. Κρήτης. Ηράκλειο
- Κωνσταντούρα Ε., Καζάλη Α. (2011). *Οργανωσιακές συγκρούσεις*. Τεχνολογικό εκπαιδευτικό ίδρυμα Ηρακλείου-Κρήτης. Ηράκλειο
- Λεπίδας, Δ. (2012). *Συγκρούσεις στο σχολείο: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών και της ηγεσίας*. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος.
- Μαυραντζά, Ε. (2011). *Διαχείριση συγκρούσεων. Η περίπτωση των σχολικών μονάδων*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Οικονομικών και κοινωνικών επιστημών, Θεσσαλονίκη.
- Μαυροσκούφης, Δ. Κ. (χ.χ.). *Στρατηγικές για τη διαχείριση συγκρουσιακών καταστάσεων και προβληματικών συμπεριφορών στη σχολική τάξη*.
- Μόσχου Κ. (2018). *Απόψεις των διευθυντών δημοτικών σχολείων για τις συγκρούσεις στο πλαίσιο της σχολικής μονάδας : Η περίπτωση διευθυντών της Περιφερειακής Ενότητας Πέλλας*. Διπλωματική εργασία. Πανεπιστήμιο Φλώρινας, Φλώρινα
- Noddings N. (1992). *The Challenge to Care in Schools an Alternative Approach to Education* by Teachers College Press
- Παπαδοπούλου, Ο. (2012). *Διοίκηση συγκρούσεων, επικοινωνία, μοντέλα ηγεσίας και λήψη αποφάσεων*. Πανεπιστήμιο Πατρών, Πάτρα.
- Πασσιά Μ, Πέτκου Π, Τσίτσιου Ε.(2016). *Επίλυση συγκρούσεων στη σχολική τάξη*. Δημοκρίτειο πανεπιστήμιο Θράκης, Αλεξανδρούπολη
- Τέκος, Γ. (2010). *Διεύθυνση σχολικής μονάδας και διαχείριση συγκρούσεων από την οπτική των εκπαιδευτικών*. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1)θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε? 20 έως30, 30-40, 40-50, 50+ ;
- 2)πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;
- 3)πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;
- 4)ποιες είναι οι σπουδές σας;
- 5) θα ήθελα να μου πείτε πως αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;
- 6)συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείτε ύπαρξη συγκρούσεων;
- 7)όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών. Τι είδους/ μορφές παρατηρείτε;
- 8) πόσο συχνά βλέπετε συγκρούσεις;
- 9)πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός; Γιατί;
- 10) πως τις αντιμετωπίζετε εσείς τις συγκρούσεις; Με ποιον τρόπο;

11)τέλος πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; Αν όχι, τι προτείνετε;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

E= ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

A= ΕΓΩ

1)

A: Γεια σας, σας ευχαριστώ πολύ που με δεχτήκατε για να πάρουμε αυτή την συνέντευξη για την πτυχιακή μου. Σας έχω εξηγήσει περίπου το θέμα πριν. Λοιπόν ας ξεκινήσουμε. Τι λέτε; θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε? 20 έως30, 30-40, 40-50, 50+ ;

E1: 50+.

A: πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E1: 24 χρόνια.

A: πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E1: 6χρόνια

A: ποιες είναι οι σπουδές σας;

E1:Παιδαγωγική ακαδημία στην Θεσσαλονίκη και εξομοίωση τελείωσα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

A:πολύ ωραία. Όπως ξέρετε το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Θα ήθελα να μου πείτε πως αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;

E1: η σύγκρουση είναι ένα καθημερινό φαινόμενο στο σχολείο. Μπορεί να είναι λεκτικά, μπορεί να είναι κάποιες χειρονομίες που κάνουν τα παιδιά μεταξύ τους ή ακόμη και σωματική βία. Έχω παρατηρήσει πιο σπάνια όμως περιπτώσεις σωματικής βίας.. σπρώξιμο, κλωτσιά κάποιο χαστούκι.

A: Ήπιες μορφές όμως έτσι;

E1: Εε ναι.

A: θα ήθελα να μου πείτε συνήθως σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείται ύπαρξη συγκρούσεων μόνο μεταξύ μαθητών ή γενικότερα υπάρχουν και σε άλλες ομάδες ανθρώπων;

E1: μέσα στο σχολείο;

A: ναι.

E1: υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ μαθητών.

A: μόνο έτσι;

E1:ναι. Οι εκπαιδευτικοί σίγουρα έχουν κάποιες συγκρούσεις στον εργασιακό τομέα αλλά τις επιλύουν με συζήτηση ως επί το πλείστον.

A : ωραία

E1: βέβαια υπάρχουν και συγκρούσεις μεταξύ εκπαιδευτικών.....

A: αλλά τις διαχειρίζονται με διάλογο όπως μου είπατε...

E1: ναι

A: τώρα όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών μου είπατε ότι οι συγκρούσεις είναι κυρίως λεκτικές που παρατηρείται εσείς...

E1: Ναι

A: πόσο συχνά βλέπετε συγκρούσεις στο σχολείο που βρίσκεστε;

E1: πόσο συχνά ...μμ

A: καθημερινά δηλαδή;

E1 ναι καθημερινά ειδικά στις μικρές τάξεις είναι καθημερινό φαινόμενο, έχει βέβαια πολύ μικρή διάρκεια. Όσο πιο μικρή είναι η τάξη όσο μεγαλύτερη συχνότητα υπάρχει, αλλά λύνονται σχετικά εύκολα οι διαφορές των μαθητών. Καθημερινά μπορεί να συμβαίνει με τα ίδια παιδιά..... εεε... και δυο και τρεις φορές την ημέρα μπορεί.

A: αα αρκετά συχνά

E1: υπάρχουν παιδιά που μπλέκονται συνεχώς σε συγκρούσεις και υπάρχουν και παιδιά που δεν μπλέκονται.

A: κατάλαβα

E1: που αυτά είναι σπάνιο φαινόμενο να εμπλακούν

A: είναι δηλαδή συγκεκριμένα

E1: είναι ανάλογα και το χαρακτήρα τους

A: κατάλαβα. Θα ήθελα να σας ρωτήσω πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός στην διαχείριση τέτοιων συγκρούσεων;

E1: ναι πιστεύω ότι είναι καθοριστικός γιατί ουσιαστικά θα μάθουν να λύνουν τις διαφορές τους και ο εκπαιδευτικός θα τους δείξει τον τρόπο πως πρέπει να λύνουν τις διαφορές τους.

A: εσείς;

E1: με συζήτηση, με επιχειρήματα...

A: αυτό ήθελα να σας ρωτήσω εσείς σαν εκπαιδευτικός πως τις διαχειρίζεστε; Κυρίως με συζήτηση;

E1: προσπαθώ να τους δείξω τον τρόπο συζητώντας ότι πρέπει να μπούμε στην θέση του συμμαθητή μας, να καταλάβουμε πως ένιωσε όταν κάναμε κάτι που δεν ήταν.... Κάτι που δεν ήταν σωστό τέλος πάντων... εεε.. να συζητήσουμε αν έχουμε κάποιο πρόβλημα να το συζητήσουμε με διάλογο τους λέω και όχι με προσβολές, βρισιές ή σωματική βία. Και μέσα από την ευέλικτη ζώνη τους κάνω κάποια μαθήματα αυτογνωσίας για να γνωρίσουν τα συναισθήματα τους, να ελέγχουν τον θυμό τους..

A: διαχείριση συναισθημάτων, αυτό εννοείτε;

E1: ναι μέσα από το θεατρικό παιχνίδι, μέσα από ρόλους προσπαθώ να τα ευαισθητοποιήσω και να τους δείξω ότι υπάρχουν τρόποι να λύνουμε τις διαφορές μας με διάλογο κυρίως.... Ναι και μπαίνοντας στην θέση του άλλου σκεφτόμαστε και πως νιώθει και ο άλλος απέναντί μας.

A: κατάλαβα ναι φυσικά και αυτό είναι πολύ σημαντικό!

E1: αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα αφήσω να περάσει έτσι κάποια σύγκρουση, να αδιαφορήσω δηλαδή γιατί θα διαιωνίζεται το πρόβλημα.

A: θα συνεχιστεί και σε χειρότερο βαθμό. Και μια τελευταία ερώτηση να σας κάνω. πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; Αν όχι, τι προτείνετε;

E1: οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν και με την εμπειρία τους και με διάφορες.... Ενημερώνονται από διάφορα βιβλία, μέσα από το ίντερνετ και από σεμινάρια έχουν ενημερωθεί αρκετά αλλά νομίζω ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης κυρίως μέσα από σεμινάρια , ειδικούς, από ψυχολόγους από.... Συμβούλους μέσα από τη συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση των εκπαιδευτικών , θα μπορέσει ο εκπαιδευτικός να γίνει πιο δυνατός όσον αφορά τη λύση των συγκρούσεων στο σχολείο.

A: μάλιστα

E1: και νομίζω κάθε φορά και σε κάθε σεμινάριο υπάρχει κάτι καινούριο για να πάρεις.

A: άρα είναι και προσωπικό.. σε προσωπικό επίπεδο το τι θα κάνετε εσείς μέσω σεμιναρίων και βιβλίων που είπατε.

E1: ναι

A: ωραία σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που μου διαθέσατε!!

E1: ευχαριστώ πολύ, καλό πτυχίο

A: ευχαριστώ πολύ. Γεια σας!!

E1: ελπίζω να σε βοήθησα. Γεια σου!!

2)

A:Γεια σας, σας ευχαριστώ πολύ που με δεχθήκατε για να πάρουμε αυτή την συνέντευξη για την πτυχιακή μου εργασία. Σας έχω εξηγήσει περίπου το θέμα πριν. Λοιπόν είστε έτοιμη να ξεκινήσουμε.

E2: ναι ναι

A: πολύ ωραία. Θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

E2: 20-30

A: πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E2: 3 χρόνια

A: πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E2: 3 χρόνια

A: ποιες είναι οι σπουδές σας;

E2:έχω τελειώσει βοηθός βρεφονηπιολόγου.

A: πολύ ωραία. Το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Θα ήθελα να μου πείτε πως αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;

E2: την έννοια της σύγκρουσης εεε... όταν τα παιδάκια ειδικά τα πιο μικρά έρχονται να χτυπηθούν, να μαλώσουν γενικά.

A: πολύ ωραία. συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείτε ύπαρξη συγκρούσεων;

E2: ανάμεσα στα αδέρφια. Ειδικά όταν είναι δίδυμα. Μετά είναι του αντίθετου φύλου δηλαδή πιο πολύ θα μαλώσει το αγόρι με κορίτσι παρά κορίτσι με κορίτσι πιστεύω.

A: όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών. Τι είδους/ μορφές παρατηρείτε;

E2: λεκτική σίγουρα όχι διότι δεν μιλάνε καλά πολύ (γέλιο) σωματική.

A: πόσο συχνά βλέπετε συγκρούσεις;

E2: σχεδόν κάθε μέρα.

A: πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός; Γιατί;

E2: σίγουρα βοηθάει ο εκπαιδευτικός και μπορεί να βοηθήσει σε σημείο να σταματήσουν και αυτές οι συγκρούσεις μεταξύ των παιδιών.

A: για ποιο λόγο πιστεύετε ότι βοηθάει ο εκπαιδευτικός; Σαν τι; Με ποιο μέσο; Υπερβαίνει;

E2: υπερβαίνει ναι και σταματάει αυτό το πράγμα... πρέπει να μάθουν τα παιδιά ότι αυτό (συγκρούσεις) δεν είναι τόσο καλό να γίνονται.. δεν είναι καλό εννοώ(γέλιο).

A: πως τις αντιμετωπίζετε εσείς τις συγκρούσεις; Με ποιον τρόπο;

E2: τώρα γενικά το θέμα της σύγκρουσης είναι ένα παιχνίδι, συνήθως αυτό εξαφανίζεται ή αλλιώς θα τους απασχολήσω με κάτι άλλο. Σε πολύ μικρή ηλικία έχουν... μπορούν να απασχοληθούν πολύ γρήγορα με κάτι άλλο. Δεν μένουν σε αυτό το πράγμα.

A: τέλος πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; Αν όχι, τι προτείνετε;

E2: πιστεύω ότι έχει την εκπαιδευτική κατάρτιση. Βέβαια χωρίς να το ζήσουν, δεν γίνεται. Πρέπει να υπάρχει και το πρακτικό κομμάτι στις σπουδές.

A: ωραία σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που μου διαθέσατε!! Να είστε καλά. Καλή συνέχεια!!

3)

A: Γεια σας, σας ευχαριστώ πολύ που με δεχτήκατε για να πάρουμε αυτή την συνέντευξη για την πτυχιακή μου. Θα θέλατε να ξεκινήσουμε;

E3: γεια σας, ναι ας ξεκινήσουμε

A: Σας έχω εξηγήσει περίπου από πριν το θέμα οπότε θα ήθελα να μου πείτε για αρχή σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε? 20 έως 30, 30-40, 40-50, 50+ ;

E3: 50+

A: πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E3: 24 χρόνια

A: πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E3: 5 χρόνια

A: ποιες είναι οι σπουδές σας;

E3: παιδαγωγικό δημοτικής στο Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

A: πολύ ωραία. Όπως σας έχω πει από πριν το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας γι αυτό θα ήθελα να μου πείτε την γνώμη σας για το πως αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο.

E3: όταν τα παιδιά μαλώνουν μεταξύ τους για διάφορα θέματα. Άρα οι διαφωνίες μεταξύ τους.

A: πάρα πολύ ωραία. Συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείτε ύπαρξη συγκρούσεων;

E3: συνήθως παρατηρείται ανάμεσα στους μαθητές αλλά και σε εκπαιδευτικούς με γονείς.

A: πόσο συχνά παρατηρείται συγκρούσεις;

E3: αυτό το φαινόμενο να το πω , σχεδόν κάθε μέρα το αντιμετωπίζουμε και το βλέπουμε στο σχολείο που είμαι αλλά πιστεύω ότι σε κάθε σχολείο συμβαίνει.

A: φυσικά και εγώ το πιστεύω αυτό. Όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών. Τι είδους/ μορφές παρατηρείτε;

E3: οι συγκρούσεις είναι λεκτικές γιατί τα παιδιά σε αυτήν την ηλικία μαθαίνουν διάφορες λεξιούλες αλλά και σωματικές. Σπρώξιμο, κλωτσιές.

A: κατά την γνώμη σας, πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός; Γιατί;

E3: ναι πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος του γιατί μπορεί να διευθετήσει τις συγκεκριμένες καταστάσεις και να δώσει λύσεις.

A: εσείς; Πώς τις αντιμετωπίζετε αυτές τις καταστάσεις;

E3: συνήθως τις αντιμετωπίζω με συζήτηση και κάποια παραδείγματα στα παιδάκια ώστε να καταλάβουν τι έκαναν λάθος. Αλλά και η συζήτηση με τους γονείς βοηθάει σε πολλές περιπτώσεις.

A: συζήτηση με τους γονείς εεε.. την κάνετε σε καθημερινή βάση ή όταν υπάρχει κάποιο σοβαρό πρόβλημα;

E3: όχι σε καθημερινή βάση όταν υπάρχει κάτι σοβαρό το οποίο πρέπει να γνωρίζουν.

A: τέλος πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; Αν όχι, τι προτείνετε;

E3:όχι δεν νομίζω ότι υπάρχει η απαιτούμενη κατάρτιση αλλά με συνεχής ενημέρωση από σεμινάρια από ψυχολόγους, ο κάθε εκπαιδευτικός θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τέτοιες καταστάσεις και συμπεριφορές.

A: μάλιστα. Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας. Ελπίζω να είστε καλά!

E3 και εγώ σας ευχαριστώ πολύ και καλή επιτυχία εύχομαι στην πτυχιακή!

4)

A: γεια σας, σας ευχαριστούμε πολύ που με δεχτήκατε για να πάρουμε συνέντευξη για την πτυχιακή μου. Σας έχω εξηγήσει το θέμα από πριν. Ας ξεκινήσουμε. Τι λέτε;

E4: πολύ ευχαρίστως

A: θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε?

E4:30-40.

A: πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E4: 2

A: πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E4: μόνο 3 μήνες

A: ποιες είναι οι σπουδές σας;

E4: είμαι νηπιαγωγός του τμήματος εκπαίδευσης προσχολικής ηλικίας

A: το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας.) θα ήθελα να μου πείτε πως αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;

E4: η έννοια της σύγκρουσης σε αυτές τις ηλικίες αφορά κυρίως το παιχνίδι, οπότε μέσα στην τάξη κυρίως οι συγκρούσεις έρχονται μέσα από το παιχνίδι, από την διεκδίκηση ή υποχώρηση. Τα παιδιά σε αυτές τις ηλικίες αρνούνται να καταλάβουν την ομαδικότητα και αυτός είναι ο ρόλος της δασκάλας. Οπότε διεκδικούν καθετί και θεωρούν ότι ανήκει μόνο σε αυτούς.

A:ωραία. Συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείτε ύπαρξη συγκρούσεων;

E4: τα παιδιά που συγκρούονται πιο συχνά είναι τα παιδιά που συμμετέχουν πιο πολύ στο μάθημα που είναι πιο ενεργά, πιο δραστήρια και ίσως πιο ζωντανά. Τα παιδιά που είναι πιο ήσυχα πιο... δεν ακούγονται όπως λέμε μέσα στην τάξη αποφεύγουν τις συγκρούσεις, υποχωρούν πιο εύκολα σε σχέση με τα άλλα οπότε θεωρώ τα ζωντανά παιδιά, τα πιο δραστήρια

A: όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών. Τι είδους/ μορφές παρατηρείτε;

E4: σε αυτές τις ηλικίες οι συγκρούσεις αφορούν κυρίως δαγκώματα που αυτή είναι η σύγκρουση τους και σπρώξιμο. Δεν έχουν κάποια... Τουλάχιστον όσο αφορά τη δική μου εμπειρία. Δεν υπάρχουν πιο σοβαρές συγκρούσεις. Δεν έχουμε χτυπήματα σε αυτές τις ηλικίες σπάνιες έως ελάχιστες. Αφορά το δάγκωμα, στο άρπαγμα κάποιου παιχνιδιού και στο σπρώξιμο για να διεκδικήσουμε κάτι άλλο.

A: πολύ ωραία. πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός; Γιατί;

E4: σίγουρα ο εκπαιδευτικός σε συνεργασία πάντα με τους γονείς μπορεί να βελτιώσει την κατάσταση και να εξηγήσει καθημερινά και έμπρακτα την ομαδικότητα της τάξης ότι το κάθε αντικείμενο πια, κάθε δραστηριότητα δεν αφορά το άτομο αλλά την ομάδα οπότε.... Πρέπει να μπουν τα παιδιά σε αυτή τη λογική.

A: πως τις αντιμετωπίζετε εσείς τις συγκρούσεις; Με ποιον τρόπο;

E4: λοιπόν θέλει ψυχραιμία γιατί κάθε σύγκρουση είναι διαφορετική και σε διαφορετική ένταση. Προσπαθώ συνεχώς μέσα από το λόγο και μέσα από παιχνίδια για να δείξω ότι ο ένας με τον άλλον πρέπει να είμαστε μαζί, να είμαστε κοντά, να είμαστε φίλοι και να μοιραζόμαστε καθετί που υπάρχει, κινείται και θέλουμε μέσα στην τάξη μας.

A: πολύ ωραία. τέλος πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; Αν όχι, τι προτείνετε;

E4: και πάλι όσον αφορά την δική μου εμπειρία, τη δική μου εκπαιδευτική κατάρτιση. Θεωρώ ότι τα πανεπιστήμια μένουν πάρα πολύ στο κομμάτι της θεωρίας και σίγουρα ένα τέτοιο γεγονός λύνεται καλύτερα μέσα από την εμπειρία μας και μέσα από τα χρόνια μας και κάθε περίπτωση είναι διαφορετική.

A: πολύ ωραία. Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας. Γεια σας και καλή συνέχεια να έχετε!

E4: σας ευχαριστώ και εγώ. Γεια σας

5)

A: γεια σας, σας ευχαριστούμε πολύ που με δεχτήκατε για να πάρουμε συνέντευξη για την πτυχιακή μου. Σας έχω εξηγήσει το θέμα από πριν. Θέλετε να ξεκινήσουμε;

E5: γεια σας και από μένα. Ναι θα ήθελα να ξεκινήσουμε την συνέντευξή μας.

A: πρώτα πρώτα θα ήθελα να σας ρωτήσω σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε? 20 έως 30, 30-40, 40-50, 50+ ;

E5: είμαι 30 χρονών στην ηλικιακή ομάδα 20-30

A: ωραία οπότε εσείς πιάνετε 2 ηλικιακές ομάδες την 20-30 και την 30-40. Δεύτερη ερώτηση πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E5: έχω περίπου 5 χρόνια που εργάζομαι ως εκπαιδευτικός και έχω ξεκινήσει τα 2 πρώτα χρόνια της καριέρας μου ως εκπαιδευτικός σε ιδιωτικά σχολεία και ιδιαίτερα και έπειτα πήγα σε ένα δημόσιο τα τελευταία χρόνια.

A:πολύ ωραία. Δηλαδή πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα; 3;

E5: περίπου 2 χρόνια

A: ποιες είναι οι σπουδές σας; Τι έχετε κάνει;

E5:Έχω σπουδάσει στο προσχολικής εκπαίδευσης στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και έχω κάνει και ένα μεταπτυχιακό στην ειδική αγωγή διότι με ενδιέφερε αρκετά ο κλάδος της ειδικής αγωγής των παιδιών στο νηπιαγωγείο.

A: πολύ ωραία μία χαρά. Άρα εσείς στο σχολείο που εργάζεστε, εργάζεστε ως παιδαγωγός προσχολικής εκπαίδευσης;

E5: Ναι ως παιδαγωγός προσχολικής εκπαίδευσης όχι κάτι στην ειδική αγωγή αλλά στο μέλλον θα με ενδιέφερε αυτός ο κλάδος διότι είναι ένας πολύ ενδιαφέρον κλάδος και πιστεύω ότι έχει μέλλον στην Ελλάδα που δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος.

A:Ναι και εγώ πιστεύω ότι έχει μέλλον το συγκεκριμένο Αλλά είναι και θέμα αντοχής να θυμίσω λίγο το θέμα της πτυχιακής μου που είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διευθέτηση Συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας τώρα θα ήθελα να μου πείτε λίγο πώς αντιλαμβάνεστε Εσείς την έννοια της σύγκρουσης δηλαδή να μου δώσετε έναν ορισμό στο σχολείο πάντα για το σχολείο μιλάμε συγκρούσεις στο σχολείο να μου πείτε πως το καταλαβαίνετε.

E5: η έννοια της σύγκρουσης θεωρώ είναι οι διαμάχες οι διαφορετικοί... διαφορετικές αντιλήψεις των παιδιών που έχουν μεταξύ τους οι αντιθέσεις έτσι μεταξύ των παιδιών στις απόψεις τους και γενικά η διαφοροποίηση μεταξύ τους, τις αντιλήψεις που έχουν. Αυτό θα μπορούσα να δώσω σαν ορισμό της σύγκρουσης. Αυτό μου έρχεται πρώτα, έτσι το σκέφτομαι στο μυαλό μου.

A:πολύ ωραία. Με καλύψατε. Συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείται ότι υπάρχουν ή δημιουργούνται συγκρούσεις ;

E5:Όσον αφορά τα παιδιά συνήθως σε αδέρφια που είναι είτε δίδυμα είτε πολύ κοντά ηλικιακά υπάρχουν έντονες συγκρούσεις αλλά τώρα όσον αφορά ομάδες έτσι ανθρώπους

στην εκπαιδευτική κοινότητα θα μπορούσα να πω ότι οι εκπαιδευτικοί με τους γονείς κυρίως διότι οι γονείς μερικές φορές λόγω της αγάπης που έχουμε στα παιδιά δεν είναι αντικειμενικοί στο δικό στο δικό τους το παιδί περισσότερο υποκειμενικοί θα έλεγα και υπάρχουν έντονες συγκρούσεις διαμάχες μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονιών.

A: η αλήθεια είναι ότι και εγώ αυτό το ακούω πάρα πολύ συχνά και με τη λιγοστή εμπειρία μου που έχω οι γονείς είναι το κάτι άλλο δηλαδή προκειμένου να υποστηρίξουν τα παιδιά τους μπορούν να πουν και να κάνουν το οτιδήποτε πιστεύω και αυτό προκαλεί έτσι μια διαμάχη. Τώρα θα ήθελα να σε ρωτήσω. Όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών γιατί και αυτό είναι το θέμα μου με αυτό ασχολούμαι τι είδους /μορφές συγκρούσεων δηλαδή παρατηρείται στο σχολείο που είστε αυτή στιγμή;

E5: κυρίως λεκτικές δηλαδή μέσω του bullying που μπορεί να ασκήσει το ένα παιδί στο άλλο λόγω του διαφορετικότητας που μπορεί να έχει ένα παιδί, κάποιες ειδικές ανάγκες είτε ρατσιστικές έτσι αντιλήψεις που μπορούν να έχουν κάποια παιδιά και να ασκήσουν έτσι η λεκτική βία σε ένα άλλο... σε άλλα παιδιά πιστεύω κυρίως λεκτικές. Εντάξει τώρα αν τα παιδιά το συνεχίσουν αυτό και είναι περισσότερο επιθετικά γιατί με συγκεκριμένα άτομα που λόγω των οικογενειακών προβλημάτων μπορεί να έχουν ή είτε μπορεί να δέχονται κάποια ενδοοικογενειακή βία και τα λοιπά μπορεί να αναπτύσσουν μία συμπεριφορά που μπορεί να εξελιχθεί σε περίπου παραπάνω από έναν καβγά και να ασκηθεί έτσι και σωματική βία σε ένα άλλο παιδάκι Εντάξει σίγουρα εμείς οι εκπαιδευτικοί προσπαθούμε να προλαμβάνουμε τέτοιες καταστάσεις μέσω του διαλόγου. Αυτό πιστεύω

A: τώρα σύμφωνα με αυτή την απάντησή σας θα ήθελα λίγο να αναφερθώ στο πολύ σημαντικό θέμα του σχολικού εκφοβισμού το bullying που τα τελευταία χρόνια κατά τη γνώμη μου παρουσιάζει έξαρση στο σχολείο και θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να έχουν και συχνή επαφή με τους γονείς και να συχνή ενημέρωση να ενημερώνουν τους γονείς και να προσπαθούν να προλαμβάνουν κάτι τέτοιες καταστάσεις γιατί ειλικρινά είναι ναι πολύ κρίμα και η ενδοοικογενειακή βία υπάρχουν τόσες γραμμές υποστήριξης πιστεύω και για αυτό και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να κάνουν κάτι για αυτό και να αντιδράνε άμεσα πιστεύω εγώ

E5: Ναι εντάξει πιστεύω και εγώ ότι έχει αυξηθεί το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού. Αλλά αυτό συμβαίνει κυρίως τους θα ξεκινάνε η αιτία Βασικά η σημαντικότερη της και πιο ουσιαστική είναι η οικογένεια. Αν η οικογένεια προβάλλει

τέτοια πρότυπα εκφοβιστικά και βίαια το παιδί θα το βγάλει σε άλλες.. σε άλλα έτσι κοινωνικά έτσι δρώμενα στη ζωή όπως παράδειγμα το σχολείο και διαφορές δραστηριότητες που μπορεί να ασκεί... σε άλλες μορφές της κοινωνικής του ζωής εν τέλει. Οπότε ναι θεωρώ και εγώ ότι ο εκπαιδευτικός που παίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην μείωση του σχολικού εκφοβισμού.

Όπως επίσης που είπατε για την οικογένεια, όλα ξεκινάνε από την οικογένεια αδιαμφισβήτητο αυτό.

A:Λοιπόν ήθελα να σας ρωτήσω τώρα οι συγκρούσεις που βλέπετε, τις βλέπετε σε καθημερινή βάση πείτε μου λίγο Πόσο συχνά παρατηρείται κάποια σύγκρουση;

E5:Κάθε μέρα τα παιδάκια στο σχολείο πάντα θα μαλώσουν για κάτι πάντα θα διαφωνήσουν για κάτι δηλαδή είναι καθημερινό φαινόμενο τουλάχιστον μία με δύο φορές την ημέρα

A:είναι όμως συγκεκριμένα παιδιά που δημιουργούν ας πούμε αυτές τις συγκρούσεις ή γενικότερα όλα τα παιδιά έχουνε έτσι μία...Αντιδρανε

E5: οι συγκρούσεις που μπορεί να είναι έτσι λεκτικά όπως είπαμε ή σωματικά, σωματική άσκηση βίας σε ένα άλλο παιδί επίθεση. Ναι συνήθως παιδιά συγκεκριμένα με παιδάκια που είναι λίγο είναι πιο ζωντανά λίγο πιο ατίθασα αυτά συνήθως προκαλούν προβλήματα καθημερινά στο σχολείο

A:κατάλαβα τώρα θα ήθελα να σας ρωτήσω αν ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός, αν πιστεύετε εσείς δηλαδή να μου πείτε τη γνώμη σας και γιατί;

E5:όπως είπα και πιο πριν όλα ξεκινάνε από την οικογένεια και μεταβιβάζονται στο σχολείο εφόσον ο γονέας δεν μπορεί να κάνει κάτι για να μπορέσει να βελτιώσει τη συμπεριφορά του χαρακτήρα του παιδιού του μετά δευτερεύοντα ρόλο και κύριο ρόλο στην ζωή ενός παιδιού έτσι από μικρή ηλικία παίζει ο εκπαιδευτικός. Ο εκπαιδευτικός στην σχολική κοινότητα θα προσπαθήσει να εμφυσήσει διάφορα διάφορες γνώσεις διάφορα σημαντικά πράγματα για να μπορέσει το παιδί να τα υιοθετήσει και να αλλάξει τη ζωή του και πιστεύω ότι μέσα από διάφορες δραστηριότητες σχετικά με.. με το σχολικό εκφοβισμό όπως είπαμε πριν με διάφορα έτσι παραδείγματα μπορεί το παιδί να υιοθετήσει μία καλή συμπεριφορά, να αλλάξει πράγματα που από μικρή ηλικία πρέπει να γίνονται αυτά όχι αργότερα στην εφηβεία δεν αλλάζει μετά η συμπεριφορά του παιδιού

όλα δηλαδή μαθαίνονται από μικρή ηλικία και ιδιαίτερα από τον εκπαιδευτικό που σίγουρα θα αποτελέσει πρότυπο για ένα μικρό παιδί

A:ναι συμφωνώ απόλυτα με αυτά που είπατε και εν μέρει μου απαντήσετε και την επόμενη ερώτηση που είναι πως αντιμετωπίζετε εσείς σαν εκπαιδευτικός τέτοιες καταστάσεις αλλά υποθέτω μέσα από παραδείγματα και μέσα από διάφορες δραστηριότητες το κάνετε αυτό.

E5:ναι μέσα από δραστηριότητες μέσα από τα εικαστικά από διάφορα μαθήματα που μπορεί να μας δίνονται έτσι οι ευκαιρίες να προβάλλονται τέτοια πρότυπα, παραδείγματα όπως είπα και γενικότερα το κυρίαρχο μέσο για να καταλάβει ένα παιδί και στην ουσία να μπει στη θέση του παιδιού είναι ο διάλογος. Μέσα από το διάλογο επιτυγχάνονται πολλά πράγματα.. A:ναι συμφωνώ απόλυτα οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μιλάνε και να συζητάνε τα προβλήματα ώστε να βρεθεί κάποια λύση. E5:να είναι προσιτός ο εκπαιδευτικός πάνω από όλα να μην είναι να απομακρυσμένος από το παιδί αλλά να κάθεται να συνομιλεί μαζί του και να το συμβουλεύει κ να το ακούει. Έτσι μονό μπορούμε να προσεγγίσουμε το παιδί και να έρθει κοντά μας και να έρθουν μετέπειτα διαδικασίες υιοθέτησης προτύπων και η αλλαγή της συμπεριφοράς του παιδιού αν υπόκειται σε ένα τέτοιο έτσι παράδειγμα η ζωή του παιδιού το οποίο έχει λανθασμένα πρότυπα.

A:Ναι συμφωνώ με αυτό που λέτε και μακάρι όλοι οι εκπαιδευτικοί να σκέφτονται με αυτό τον τρόπο. Η τελευταία ερώτηση θα ήθελα να σας ρωτήσω αν πιστεύετε ότι εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσετε τέτοιου είδους συγκρούσεις και αν όχι. Τι έχετε να μας προτείνετε εσείς

E5:πιστεύω ότι την έχει. Ο εκπαιδευτικός σε σχέση με το παρελθόν έχει περισσότερες γνώσεις, έχει περισσότερη κατάρτιση και επιστημονική και εκπαιδευτική και ψυχολογική κατάσταση έτσι γιατί οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί στις μέρες μας έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια ψυχολογίας σχολικής ψυχολογίας έχουν παρακολουθήσει μεταπτυχιακού είδους γνώσεις πάνω στην ειδική αγωγή όπως έχω εγώ σε θέματα ρατσισμού κοινωνικά σε συμπεριφοριστικά θέματα δηλαδή θεωρώ ότι όντως ο εκπαιδευτικός π.χ. είναι καταρτισμένος αλλά εντάξει είναι λίγοι οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι θα κάτσουν να ασχοληθούν με ένα παιδί να του δώσουν τα απαραίτητα εφόδια. Είναι πληθώρα παιδιών είναι πολλές οι περιπτώσεις είναι πολύ δύσκολο να δοθεί το εξ ολοκλήρου ένας εκπαιδευτικός σε ένα παιδί. Αυτό θεωρώ εγώ και είναι λίγοι που θα το

μεταδώσουν στο παιδί αυτό. Άλλο να έχεις την γνώση και άλλο να μπορείς να τη μεταδώσεις την γνώση σε ένα παιδί να το καταλάβει αυτό που λες είναι πολύ διαφορετικά τα πράγματα. Δηλαδή πρέπει να έχεις και τη μεταδοτικότητα σαν εκπαιδευτικός. Αυτό θεωρώ εγώ αλλά πιστεύω σε σχέση με το παρελθόν Με τη δεκαετία του 60 του 70 εκπαιδευτικός έχει εκσυγχρονιστεί πάρα πολύ και ειδικά στο γνωστικό επίπεδο

A: Συμφωνώ απόλυτα σε αυτά που λέτε. Απλά εγώ θα ήθελα να προσθέσω ότι είναι και η προσωπική υπόθεση του καθενός αν θέλει υπόθεση αν θέλει ο καθένας να εξελιχθεί.

E5: Πάντα πάντα υπάρχει προσωπική εξέλιξη του ανθρώπου και περιθώριο ξέρεις έτσι αλλά εντάξει είναι και θέμα με το οικονομικό λόγω της σημερινής κατάστασης της οικονομικής κρίσης και τα λοιπά να μην μπορεί γιατί τα δίδακτρα είναι πολύ ψηλά αλλά δεν σημαίνει ότι ένας εκπαιδευτικός δεν θα είναι τέτοιου είδους, δεν θα είναι κοντά στο παιδί οπότε ναι θεωρώ ότι το επίπεδο του εκπαιδευτικού στις μέρες μας είναι υψηλό και μπορεί να βοηθήσει ένα παιδί

A: φυσικά παίζουν ρόλο και άλλοι παράγοντες και συνθήκες. Ειλικρινά θα ήθελα να είχαμε περισσότερο χρόνο για να μιλήσουμε περισσότερο για όλα αυτά. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο που διαθέσατε σας εύχομαι ότι καλύτερο και καλή συνέχεια!

E5: εγώ σας ευχαριστώ για το χρόνο σας, για την υπέροχη συνέντευξη μας και εύχομαι καλή επιτυχία στην πτυχιακή, καλό πτυχίο και καλή σταδιοδρομία να έχετε

A: ευχαριστώ πολύ

E5: γεια σας

6)

A: Γεια σας σας ευχαριστούμε πολύ που με δεχτήκατε για να πάρουμε αυτή τη συνέντευξη για την πτυχιακή μου Σας έχω εξηγήσει περίπου το θέμα. Λοιπόν είστε έτοιμη να ξεκινήσουμε; θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

E6: 25 με 30

A: Πόσα χρόνια Εργάζεται ως εκπαιδευτικός;

Ε6: 4 χρόνια δουλεύω κ άλλα 6 σπουδάζω

A: Ποιες είναι οι σπουδές σας;

Ε6:έχω τελειώσει το παιδαγωγικό τμήμα Βασικά τμήμα προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης του παιδαγωγικού του Αριστοτελείου Θεσσαλονίκης και μεταπτυχιακό στην ειδική αγωγή στο πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

A: Το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Θα ήθελα να μου πείτε πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;

Ε6:η σύγκρουση είναι μία κατάσταση η οποία συμβαίνει καθημερινά στο χώρο του σχολείου σε μεγάλη συχνότητα καθώς εργάζομαι με παιδιά πρώτης πρώιμης βασικά προσχολικής εκπαίδευσης. Οπότε συνεχώς υπάρχουνε σύγκρουση τις οποίες διαχειριζόμαστε και αντιμετωπίζουμε βέβαια. Για μένα είναι μία κατάσταση φυσιολογική που καλείται κάθε παιδί έχει την ανάγκη να προβεί σε αυτή την κατάσταση.

A:συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείται η ύπαρξη συγκρούσεων;

Ε6:συνήθως σε άτομα και ομάδες παιδιών τα οποία είναι περισσότερο δυναμικά έτσι ώστε έχουν από τον δυναμισμό μέσα τους για να διεκδικήσουν και να απαιτήσουν κάποια πράγματα μέσα στην τάξη ή στο παιχνίδι, από παιδιά το οποίο είναι αδέλφια είναι δίδυμα μεταξύ τους καθώς έχουν περισσότερη οικειότητα οπότε πολύ εύκολα θα μπορέσουν να συγκρουστούν με τη φίλη τους με την αδερφή του επειδή νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια ουσιαστικά ως προς το υπόλοιπο σύνολο να το κάνουν αυτό και στα παιδιά τα οποία απλώς είναι επιθετικά έως χαρακτηριστικό τους και τα υπερκινητικά. Και τα υπερκινητικά παιδιά θεωρώ ότι συγκρούονται περισσότερο εύκολα από τα άλλα παιδιά.

A: όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών. Τι είδους /μορφές των συγκρούσεων παρατηρείται;

Ε6:συνήθως αυτό το οποίο παρατηρώ είναι συνήθως λογομαχίες δηλαδή να μιλάνε Φέρε μου το παιχνίδι Όχι φέρε μου εσύ το παιχνίδι και εάν περάσουμε αυτό το πρώτο στάδιο της σύγκρουσης του που είναι το πρώτο στάδιο που παρατηρώ μετά περνάμε στο τραβάμε κάποιο μαλλί τραβάμε λίγο χεράκι ή σπρώχνουμε το διπλανό μας για να πάρουμε παιχνίδι πάντα οι συγκρούσεις έχουν να κάνουν που παρατηρώ εγώ στο σχολείο

έχουν να κάνουν με κάποιο αντικείμενο το οποίο τα παιδιά συγκρούονται δεν συγκρούονται λεκτικά δηλαδή πάντα υπάρχει κάποιο παιχνίδι το οποίο διεκδικούν και η μία και η άλλη πλευρά.

A:πόσο συχνά βλέπετε συγκρούσεις;

E6:σχεδόν καθημερινά βασικά καθημερινά. Καθημερινά υπάρχουν συγκρούσεις στο σχολείο από παιδιά από ομάδες παιδιών μεταξύ τους.

A:πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός; και γιατί;

E6:πιστεύω πως ναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός στις συγκρούσεις όσον αφορά το χώρο του σχολείου καθώς είναι αυτός ο οποίος πρέπει να βάζει κάποια όρια στα παιδιά, να προσπαθήσει να τους εξηγήσει να καταλάβουν για ποιο λόγο δεν θα πρέπει να συγκρούονται και θα πρέπει να λύνουν τις διαφωνίες της διαφωνίες τους εκείνη τη στιγμή με κάποιον άλλο τρόπο. Επίσης θα πρέπει να δίνει εναλλακτικές την ώρα της σύγκρουσης και να μην αφήνουν τα παιδιά ή να μην χωρίζει τα παιδιά που συγκρούονται με κάποιο τρόπο ο οποίος δεν θα είναι κατανοητός από τα παιδιά μετά πρέπει να τους προτείνει να κάνουν κάτι άλλο εκείνη τη στιγμή είναι να διαχειριστούν καλύτερα το θυμό τους ή τα νεύρα τους.

A:πως τις αντιμετωπίζετε εσείς;

E6:εγώ τις αντιμετωπίζω με συζήτηση αρχικά θα χωρίσω τα παιδιά τα οποία αν έχουν σπρώξει το ένα το άλλο θα τους πω να κάνουν λίγο στην άκρη ότι δεν πειράζουμε με τα άλλα παιδιά και επίσης μετά κάνουμε μία συζήτηση και τους προτείνω εναλλακτικές. Τι να κάνουμε δηλαδή αν θέλετε να φωνάξουν πολύ δυνατά ή να τσιρίξουν η αν θέλουμε να παίξουμε κάποιο άλλο παιχνίδι τώρα ή αλλιώς να κάνουμε υπομονή για να πάρουν το παιχνίδι που θέλουν στη σειρά τους την όταν θα έρθει η σειρά τους δηλαδή προτείνω κάποιες εναλλακτικές λέξεις με συζήτηση ή με άλλο τρόπο διασκέδασης εκείνη τη στιγμή.

A:τέλος πιστεύεις εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; και αν όχι τι προτείνετε;

E6:πιστεύω ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την βασική γνώση για τις συγκρούσεις σίγουρα από τις γνώσεις του από το πανεπιστήμιο ή Από οπουδήποτε αλλού από σεμινάρια. Απλώς πιστεύω ότι η εμπειρία είναι πάρα πολύ σημαντικό κομμάτι και μόνο

όταν δουλεύεις με παιδιά καθημερινά μπορείς να εξελίσεσαι και εσύ ο ίδιος και να αντιμετωπίζεις Ακόμη καλύτερα τις καταστάσεις που σου παρουσιάζονται με τη μέρα και χρόνο με το χρόνο αυτό ότι η εμπειρία βιωματική μάθηση ουσιαστικά και ότι συνεχώς οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εξελίσσονται και να εξελίξουν τις γνώσεις τους και ως προς το θέμα των Συγκρούσεων και να κάνουν την όσο το δυνατόν καλύτερη διαχείριση

A:πολύ ωραία σας ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο που μας διαθέσατε. Καλή συνέχεια να έχετε!

E6:γεια σας

7)

A: γεια σας σας ευχαριστώ πολύ που με δεχτήκατε για να σας πάρω συνέντευξη για την πτυχιακή μου. Σας έχω πει λίγο το θέμα πιο πριν. να ξεκινήσουμε;

E7:ωραία ναι

A:ωραία θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε; 20-30, 30- 40,40-50 50 +;

E7:στην πρώτη 20-30

A:ωραία .πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E7:Αυτή είναι η δεύτερη σχολική χρονιά.

A:A ωραία Πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E7:και πέρυσι και φέτος είμαι στο ίδιο σχολείο

A:Aα στο ίδιο από τότε που ξεκινήσατε δηλαδή ωραία. Ποιες είναι οι σπουδές σας;

E7: είμαι απόφοιτος του ειδικής αγωγής του πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Βόλο.

A:ωραία ξέρετε ότι το θέμα της εργασίας μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας και θα ήθελα να μου πείτε πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο

E7:για μένα η σύγκρουση περιλαμβάνει κάθε είδους κόντρα ή αντιπαράθεση ανάμεσα στους μαθητές με τους συμμαθητές του. Ωστόσο είναι ακόμη και η κόντρα με τον ίδιο του τον εαυτό διάφορες εσωτερικές συγκρούσεις που μπορεί να έχει

A: Α ωραία ήθελα να σε ρωτήσω συνήθως ανάμεσα σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείται ότι υπάρχουν συγκρούσεις στο σχολείο σας;

E7:τόρα κυρίως κατά κύριο λόγο στο διάλειμμα σε ομάδες συνομηλίκων στο παιχνίδι αλλά είναι ανάμεσα και στους καλούς και στους κακούς μαθητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Επίσης στο σχολείο μας Εμείς έχουμε και πρόσφυγες μετανάστες από τον καταυλισμό γιατί το σχολείο μου είναι στη Σάμο οπότε πολλές φορές υπάρχει κάποιου είδους επίθεση και διάφορες μάχες ανάμεσα τους συγκρούσεις όχι μάχες συγγνώμη αλλά και ανάμεσα στους ηγέτες που έχουν αυτοί που είναι ηγέτες σε κάθε τάξη σε κάθε ηλικιακή ομάδα και τα θύματα που είναι τα πιο περιθωριοποιημένα παιδιά

A:άρα συνήθως δηλαδή είναι μεταξύ μαθητών οι συγκρούσεις που παρατηρείται.

E7:Ναι ναι

A:θα ήθελα να σε ρωτήσω πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την αντιμετώπιση αυτών των συγκρούσεων;

E7:σίγουρα πρέπει. όλη η ευθύνη πέφτει τον εκπαιδευτικό ο οποίος πρέπει να ηρεμήσει τα παιδιά να βρει ένα τρόπο να επιλυθεί από τη σύγκρουση..να κατανοήσουν τις πράξεις τους και τα λοιπά.

A:ωραία εσείς σαν εκπαιδευτικός όταν βλέπετε κάτι τέτοιες καταστάσεις πώς τις διαχειρίζεστε; πώς αντιμετωπίζετε;

E7: κατά κύριο λόγο με μέσω του διαλόγου αρχικά προσπαθώ να εξηγήσω στο κάθε παιδί τι έκανε την πράξη του για να κατανοήσει αυτό που έκανε και στη συνέχεια να κατανοήσει τις συνέπειες της πράξης του, τον αντίκτυπο που έχει στον άνθρωπο όπως το συνομήλικό του αλλά και πολύ σημαντικό ρόλο παίζει και η ενσυναίσθηση ώστε να προσπαθήσει να μπει στη θέση του ανθρώπου που έχει απέναντί του

A:άρα κατά κύριο λόγο με το διάλογο και να κατανοήσει από μόνο του το παιδί

E7:Ναι και το ρόλο του μεσολαβητή Πολλές φορές παίρνω που λέει το ένα παιδί λέει και το άλλο παιδί και κάπου πρέπει να βρείτε μία χρυσή τομή A:κατάλαβα ωραία μία

τελευταία ερώτηση πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις; και αν όχι τι προτείνετε εσείς σαν εκπαιδευτικός που είστε;

E7:κατά κύριο λόγο δεν υπάρχει αυτή η κατάρτιση διότι είναι κάτι το οποίο πρέπει μία εσωτερική προσπάθεια από τον καθένα μας είναι μία προσωπική υπόθεση και δεν τον μπαίνουν όλοι σε αυτή τη διαδικασία για παράδειγμα υπάρχει εκπαιδευτικός που λέει στα παιδιά αν δεν ταιριάζετε τότε μην είστε φίλοι που εγώ απλά δεν το θεωρώ καθόλου σωστό, είναι καθαρά προσωπική υπόθεση πόσο το θέλει ο καθένας και πόσο το ψάχνει.

A:A δηλαδή το πόσο εσείς θα επιμορφωθείτε για να μπορέσετε να την αποκτήσετε την κατάρτιση μου λέτε τώρα E7:ναι ναι ναι

A: τώρα συμφωνώ σε αυτά που λέτε απλά πιστεύω ότι θα έπρεπε και να υπάρχουν κάποια ειδικά σεμινάρια ή κάτι οτιδήποτε άλλο και ως σχολείο ή κάτι άλλο Δηλαδή σαν υπουργείο δηλαδή να μη βασίζεται μόνο στο να εσείς σαν εκπαιδευτικός να πρέπει να βρείτε από μόνοι σας ότι πρέπει να κάνει κάτι και το Υπουργείο ή γενικότερα

E7:Σίγουρα τα σεμινάρια Διαχείριση Συγκρούσεων ή κάποιου είδους μάθημα πιστεύω ότι θα έχει καλά αποτελέσματα. A: ωραία τελειώσαμε σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνέντευξη που μου δώσατε και το χρόνο που διαθέσατε

E7:και εγώ ευχαριστώ πολύ

8)

A: Γεια σας .Σας ευχαριστούμε πολύ που με δεχτήκατε για να πάρουμε αυτή τη συνέντευξη και την πτυχιακή μου Λοιπόν ας ξεκινήσουμε τι λέτε;

E8:πολύ ευχαρίστως

A:θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

E8: Είμαι 50 και πάνω

A:Πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E8:20

A: Πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E8:12

A: Ποιες είναι οι σπουδές σας;

E8: έχω τελειώσει βρεφοκομεία

A: το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας Θα ήθελα να μου πείτε πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο.

E8: Ναι όταν δύο παιδάκια δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν μία κατάσταση με την επικοινωνία τότε υπάρχει μία λεκτική ή και μία σωματική σύγκρουση.

A: Συνήθως σε ποια άτομα ή ποιες ομάδες παρατηρείται η ύπαρξη Συγκρούσεων οι

E8: πιο συχνά Σε μας είναι ανάμεσα σε δίδυμα ίδιου φύλου σε παιδάκια ίδιας ηλικίας ίδιου φύλου πάλι

A: Όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών τι είδους/ μορφές Συγκρούσεων παρατηρείται;

E8: μπορεί να είναι σωματική μπορεί να είναι λεκτική.

A: Πόσο συχνά βλέπετε συγκρούσεις; E8: καθημερινά

A: πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός; και εάν ναι γιατί;

E8: πιστεύω ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός πρέπει να δείξει στα παιδιά ότι θα πρέπει να λύσουν τις διαφορές τους με επικοινωνία με τη συζήτηση.

A: πώς αντιμετωπίζετε εσείς τις συγκρούσεις;

E8) ξεκινάμε ρωτώντας τα παιδάκια το πρόβλημα που ξεκίνησε σύγκρουση και από κει και πέρα ανάλογα με το πρόβλημα το συζητάμε και λέμε με παραδείγματα με ιστορίες και παραμύθια πώς πρέπει να αντιμετωπίζεται.

A: τέλος πιστεύετε εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους σύγκρουσης και αν όχι τι προτείνετε;

E8: πιστεύω ότι οι εκπαιδευτικοί, τα νέα παιδιά που βγαίνουν τώρα έχουν περισσότερη μορφωτική εκπαίδευση από ότι είχαμε ίσως εμείς παλαιότερα και αυτό φαίνεται από τους τρόπους που αντιμετωπίζετε.... αντιμετωπίζονται πλέον τα παιδάκια και συμπεριφορές

τους υπάρχει ενώ πριν μπορούσε να ήταν η τιμωρία και άλλες μορφές εκπαίδευσης τώρα βλέπουμε ότι τα παιδιά με το λόγο με εκπαιδευτικά παιχνίδια με κάποιους ψυχολόγους, ψυχιάτρους, λογοθεραπευτές αντιμετωπίζονται όλα τα προβλήματα που μπορούμε να συναντήσουμε στη δουλειά μας.

A:Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που διαθέσατε γεια σας και καλή συνέχεια να έχετε!

E8:Ευχαριστούμε πολύ και εσείς καλή συνέχεια

9)

A: Γεια σας

E9:Γεια σας

A:Σας ευχαριστώ πολύ που με δεχτήκατε να πάρουμε αυτή τη συνέντευξη για την πτυχιακή μου. Θέλετε να ξεκινήσουμε;

E9:ναι βέβαια μπορούμε να ξεκινήσουμε

A:Θα ήθελα να μου πείτε σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

E9:πάνω από 50

A:πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E9:23

A:σε αυτό το σχολείο που είστε σήμερα πόσα χρόνια εργάζεστε;

E9:9 Χρόνια

A: 9 χρόνια πολλά εντάξει. Οι σπουδές σας ποιες είναι;

E9:τελείωσα το παιδαγωγικό τμήμα των Αθηνών... δημοτικής εκπαίδευσης έτσι παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης

A: ωραία θα ήθελα να μου πείτε πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;

E9:στο σχολείο συγκρούσεις έχουμε καθημερινά είναι κάτι που πρέπει να διευθετούμε συνέχεια. συγκρούσεις υπάρχουν ανάμεσα μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών,

μεταξύ των μαθητών ανάμεσα τους αλλά πολλές φορές έχουμε και συγκρούσεις με γονείς. Οπότε είναι μία καθημερινότητα θα έλεγα στο σχολείο και ιδιαίτερα οι συγκρούσεις ανάμεσα στους μαθητές που είναι πολύ συχνό φαινόμενο αλλά και πολλές φορές αναγκαζόμαστε και εμείς να συγκρουστούμε με τα παιδιά.

A:Α ωραία με αυτά που είπατε μου καλύψετε και την επόμενη ερώτηση και θα ήθελα να σας πω. Όσον αφορά τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών γιατί αυτό είναι και το θέμα της πτυχιακής μου. Θα ήθελα να μου πείτε τι είδους συγκρούσεις παρατηρείται; τι είδους μορφές;

E9:οι κυριότερες μορφές δεν αφορούν την παιδαγωγική διαδικασία. Είναι συγκρούσεις που έχουν τα παιδιά μεταξύ τους όσον αφορά το παιχνίδι κυρίως το παιχνίδι συγκρούονται πάρα πολύ τα παιδιά του δημοτικού στο παιχνίδι, στην διεκδίκηση της φιλίας, στο ποιος θα είναι φίλος με ποιον συγκρούονται πάρα πολύ σε αυτά τα θέματα και επίσης υπάρχουν πολλές συγκρούσεις σε σχέση με το ποιος θα επικρατήσει δηλαδή πάντα υπάρχει η διεκδίκηση της αρχηγίας στα παιδιά είναι ένα φαινόμενο που το βλέπουμε τακτικά θέλω να είμαι εγώ ο αρχηγός της ομάδας Όχι θέλω να είμαι εγώ και με κάποιον με διάφορους τρόπους Αυτό δημιουργεί συγκρούσεις, δεν έχουνε σε καμία περίπτωση όμως να κάνουν με τη μαθησιακή και εκπαιδευτική διαδικασία οι συγκρούσεις των παιδιών

A:αρα δηλαδή μου λέτε ουσιαστικά ότι οι μορφές κ αυτά είναι λεκτικά δηλαδή μιλάνε άσχημα.

E9:εννοείτε αν είναι λεκτικές οι συγκρούσεις. Περισσότερες λεκτικές είναι αν και μερικές φορές φτάνουμε χειροδικίες και οι χειροδικίες αυτές είναι ήπιες συμβαίνουν όμως και αυτά συμβαίνουν.

A:παρατηρείται συχνά συγκρούσεις στο σχολείο που είστε; σε καθημερινή βάση;

E9: αρκετά συχνά θα έλεγα

A:αα ωραία πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός στην διαχείριση των συγκρούσεων;

E9:σίγουρα είναι καθοριστικός οπωσδήποτε ο εκπαιδευτικός καλείται να διαχειριστεί αυτές τις συγκρούσεις και να τις αντιμετωπίσει. Περισσότερες φορές από αυτές βέβαια στο διάλειμμα φτάνουν στους εφημερεύοντες δασκάλους είναι αυτά που πρέπει να

επέμβουν, να βρούμε μία λύση να το συζητήσουμε τα παιδιά και επίσης όταν υπάρχουν πολλές συγκρούσεις μεταξύ μαθητών ο εκπαιδευτικός καλείται να προσπαθήσει να τα λύσει αυτά τα φέρνει τα παιδιά πιο κοντά να μην μάλλον μαλώνουν τόσο πολύ τα παιδιά πως να το πω.

A: Άρα εσείς αυτός είναι ο τρόπος που ουσιαστικά διαχειρίζεστε τις συγκρούσεις μέσω της συζήτησης κυρίως.

E9: Κυρίως μέσω της συζήτησης και πολλές φορές χρησιμοποιούμε άλλους πιο εκπαιδευτικούς τρόπους όπως για παράδειγμα μια παραγωγή λόγου ας πούμε, από ένα παιχνίδι ρόλων καμιά φορά που θα γράψουν πάνω σε ένα θέμα που τα παιδιά καλούνται να σκεφτούν και να επεξεργαστούν αυτό το θέμα ή από ένα παιχνίδι ρόλων καμιά φορά που μπορούμε να παίζουμε μέσα στην τάξη.

A: είναι πολύ ενδιαφέρον αυτό το τελευταίο που είπατε.

E9: αυτά βοηθάνε όταν βλέπουμε ότι έχουμε έντονες συγκρούσεις προσπαθούμε να το αντιμετωπίσουμε με τέτοιους τρόπους αλλά και κυρίως συζήτηση. Και ειδικά το παιχνίδι ρόλων. Δηλαδή να μπορέσει το παιδί να μπει στη θέση του παιδιού στο όποιο επιτίθεται, πώς νιώθει το παιδί που δέχεται λεκτική επίθεση η σωματική επίθεση για να μπορέσει να λυθεί κατά κάποιο τρόπο.

A: να κατανοήσει το λάθος

E9: να κατανοήσει το λάθος του να

A: Και μία τελευταία ερώτηση θέλω να σας κάνω πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεις και αν όχι τι προτείνετε εσείς;

E9: πιστεύω ότι έχει εντάξει Πάντα οι καλύτερες από αυτές Αλλά πιστεύω ότι είναι καταρτισμένοι οι εκπαιδευτικοί σήμερα σε τέτοια θέματα αλλά επειδή αυτά τα θέματα γίνονται όλο και περισσότερα και όλο και... πολλές φορές ξεφεύγουν κιόλας Καλά σπάνιο φαινόμενο όμως καλά είναι να υπάρξει περισσότερη ενημέρωση. θα μπορούσαν να γίνονται κάποια σεμινάρια επιπλέον όπως συμπληρωματικά σεμινάρια από τους σχολικούς συμβούλους στα οποία μέσα από παραδείγματα θα μπορούσαμε να δούμε οι εκπαιδευτικοί πως μπορεί να αντιμετωπίσουν τέτοιες καταστάσεις

A:να ενημερωθούν δηλαδή

E9:ναι ναι

A:ωραία σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο που μ διαθέσατε και για τη συνέντευξη

E9: παρακαλώ Αθηνά να σαι καλά

10)

A: Γεια σας

E10:γεια σας

A:ευχαριστώ πάρα πολύ που με δεχτήκατε για να κάνουμε αυτή την συνέντευξη. Σας Έχω εξηγήσει περίπου το θέμα μας πάνω κάτω και αυτά. θα το δούμε κ στην συνέχεια ας ξεκινήσουμε τι λέτε;

E10:εγώ σε ευχαριστώ που με επιλέξατε ναι θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε τη συνέντευξη μας

A:λοιπόν θα ήθελα να μου πείτε ποια είναι η ομάδα ανήκετε; 20-30, 30- 40, 40-50, 50 +;

E10:ανήκω στην πρώτη κατηγορία 20-30 ετών

A:ωραία τώρα θα ήθελα να μου πείτε πόσα χρόνια εργάζεστε ως εκπαιδευτικός;

E10:είμαι πρόσφατη απόφοιτη του παιδαγωγικού Τμήματος και εργάζομαι δύο χρόνια περίπου στο εκπαιδευτικό τομέα.

A:Πόσα χρόνια εργάζεστε στο σχολείο που είστε σήμερα;

E10:Ένα χρόνο.

A:ένα χρόνο μάλιστα. θα ήθελα λίγο να μου πείτε. Ποιες είναι οι σπουδές τι έχετε κάνει δηλαδή

E10:έχω τελειώσει το παιδαγωγικό το παιδαγωγικό τμήμα στη Θεσσαλονίκη και έχω ασχοληθεί με διάφορα εκπαιδευτικά σεμινάρια με ιδιαίτερα μαθήματα και αντίστοιχα σε δύο σχολεία που έχω εργαστεί

A: Ωραία θα ήθελα.. όπως ξέρετε Το θέμα της πτυχιακής μου είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην διευθέτηση συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών πρώτης σχολικής και προσχολικής ηλικίας θα ήθελα να μου πείτε πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της σύγκρουσης στο σχολείο;

E10: η έννοια της σύγκρουσης είναι Η διαφωνία μεταξύ των μαθητών των γονέων του με τον εκπαιδευτικό του εκπαιδευτικού με τον μαθητή είναι διάφορες οι συγκρούσεις και οι διαφωνίες που μπορεί να προκύψουν στη συνεργασία που διεξάγεται μεταξύ όλων αυτών των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας

A:πάνω σε αυτό θα ήθελα να σας ρωτήσω δηλαδή τι ορισμό θα μπορούσατε να δώσετε πάνω στην έννοια της σύγκρουσης εκτός από τη διαφωνία.

E10:η σύγκρουση είναι η μη σωστή διαχείριση του ενός ατόμου για να επιτευχθεί η ομάδα μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων. Δηλαδή όταν δεν μπορούν να συνεργαστούν με κάποια άτομα και υπάρχει κάποια ασυμφωνία μετά από εκεί προκύπτουν μαλώματα, διενέξεις και μεταξύ των μαθητών αλλά και μεταξύ των άλλων μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Οπότε θα το χαρακτήριζα ως ασυμφωνία έτσι ή διενέξεις θα μπορούσα να το εκφράσω.

A:μμ μάλιστα στο σχολείο που είστε τώρα συνήθως σε ποια άτομα παρατηρείται ή σε ποιες ομάδες παρατηρείται ύπαρξη συγκρούσεων;

E10: κυρίως είναι μεταξύ των μαθητών. Δηλαδή ένας μαθητής με έναν άλλον να υπάρχει κάποια διαφορά μεταξύ τους αλλά υπάρχουν και σε άλλες ομάδες όπως προείπα μεταξύ του γονέα και του εκπαιδευτικού σχετικά με βαθμούς με σχετικά με το παιδί με το μαθητή είτε μετά μεταξύ του εκπαιδευτικού με του μαθητή υπάρχουν πολλές κατηγορίες έτσι συγκρούσεων

A:πάνω πάνω στο κομμάτι μεταξύ μαθητών συγκρούσεων μεταξύ μαθητών γιατί αυτό είναι και το θέμα της πτυχιακής μου αα ήθελα να μου πείτε τι είδους συγκρούσεις υπάρχουν δηλαδή βλέπετε στο σχολείο σας εκδηλώνονται δηλαδή ;

E10:κυρίως λεκτικές δηλαδή τα παιδιά ανταλλάσσουν μεταξύ τους πολλές φορές και άσχημα λόγια που θέλουν να πληγώσουν ο ένας τον άλλον και κυρίως πρόκειται για το θέμα της κυριαρχίας σε μία ομάδα δηλαδή ένα παιδί θέλει να έχει ηγετικό ρόλο και το άλλο το παιδί μπορεί να μην το δεχτεί είτε μετά μπορεί να ξεφύγει η κατάσταση και να

υπάρξουν έτσι οι σωματικές... σπρωξίματα χτυπήματα και τέτοια μεταξύ των παιδιών κάτι που εντάξει προσπαθούμε να το αποφεύγουμε με... με το λόγο κυρίως .

A: θα ήθελα να μου πείτε πόσο συχνά παρατηρείται δηλαδή σε καθημερινή βάση ασ πούμε η;

E10:ναι σε καθημερινή βάση ειδικά στα πολύ μικρά παιδάκια που δεν έχουν και τον διάλογο ενσωματωμένο στη ζωή τους γιατί είναι πολύ μικρά σε ηλικία καθημερινές ...είναι καθημερινές καταστάσεις αυτά ...

A:κάτι άλλο που θέλω να σας ρωτήσω είναι ότι πιστεύετε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού δηλαδή ο ρόλος σας είναι καθοριστικός στη διευθέτηση αυτών των συγκρούσεων ;

E10: ναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικότερος διότι ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να κατευνάσει τα πνεύματα μεταξύ των παιδιών να τους εξηγήσει κάποια πράγματα να καταλάβει και τις δύο πλευρές ή 3 πόσα θα είναι τα παιδιά που μαλώνουν και συγκρούονται έτσι ώστε να υπάρξει κάτι θετικό από όλη αυτή τη σύγκρουση και να μην υπάρξει να μην υπάρχουν αρνητικές συνέπειες αλλά κάτι σαν έτσι ένα ηθικό δίδαγμα θα μπορούσα να το θέσω

A: θα ήθελα να μου πείτε συγκεκριμένα τώρα πώς αντιμετωπίζετε εσείς τέτοιες καταστάσεις ;

E10:όταν δω στο προαύλιο του σχολείου ή εντός της τάξης κάποια περιστατικά έτσι συγκρούσεων, ακολουθώ κάποια στάδια πρώτον και κύριων πρέπει να ακούς το παιδί τον μαθητή που έχεις απέναντί σου για το τι ακριβώς έγινε και προέκυψε αυτή η σύγκρουση, πρέπει να ακούς και τις δύο πλευρές θα πρέπει να βρίσκεις μία μέση λύση, να εξηγείς με όμορφο τρόπο πάντα στα παιδιά το τι είναι σωστό ότι είναι δίκαιο ότι είναι λάθος τι άδικο για να μπορέσουν τα παιδιά να καταλάβουν ποιο έκανε λάθος και τι

A: από μόνα τους εννοείτε

E10: αυτό ακριβώς δεν μπορώ εγώ να πω αυτό είναι λάθος και αυτό σωστό και πρέπει να το ακολουθήσεις..... πρέπει και το ίδιο το παιδί να θέλει . Και το τρίτο στάδιο που ακολουθώ είναι το παιδί αντίστοιχα να τα καταλάβει δηλαδή στο σημείο που συνειδητοποιεί ότι έχει γίνει και να προσπαθεί να τον διορθώσει δηλαδή να βγει κάτι καλό από αυτό και να μην επαναληφθεί διότι αν δεν το κατάλαβε ότι δεν έχουμε φτάσει

σε αυτό το σημείο σημαίνει ότι όλο το προηγούμενο ,όλη η προηγούμενη διαδικασία έχει πάει κάτι στραβά αυτό είναιαυτή η μέθοδος που ακολουθώ εγώ προσωπικά

A: τώρα μία τελευταία ερώτηση για να κλείσουμε θα ήθελα να μου πείτε αν πιστεύετε ότι ο εκπαιδευτικός σήμερα έχει την απαιτούμενη η κατάσταση για να και αν όχι τι προτείνετε εσείς για να γίνει για να μπορέσει να αντιμετωπίσει

E10: προσωπικά θεωρώ ότι ο σημερινός εκπαιδευτικός δεν έχει την απαιτούμενη εκπαιδευτική κατάρτιση για να αντιμετωπίσει τέτοιου είδους συγκρούσεων και διενέξεων μεταξύ των μαθητών διότι έχουμε δώσει περισσότερη σημασία σε ακαδημαϊκά προσόντα και όχι σε σεμινάρια ή άλλα πράγματα, διαλέξεις είτε άλλα προγράμματα σπουδών που μπορεί να ακολουθήσει ένας εκπαιδευτικός για να μπορέσει να εισχωρήσει στην ψυχοσύνθεση ενός παιδιού και να μπορείς να τον αντιμετωπίσεις αντίστοιχες καταστάσεις. Ο εκπαιδευτικός σήμερα προσπαθεί να πάρει όσο το δυνατόν όλα τα ακαδημαϊκά προσόντα για να πετύχει το διορισμό ή κάτι παραπλήσιο και δεν ασχολείται με το αντικείμενο της δουλειάς που είναι το παιδί και ψυχοσύνθεση και γενικότερα

A: πιστεύω κατά τη γνώμη μου κ είναι δίνουν περισσότερο σημασία στη διδακτέα ύλη ενός μαθήματος παρά στο να καταλάβουν το χαρακτήρα των παιδιών και να αντιμετωπίσουν τέτοιες καταστάσεις.

Σαφώς διότι πρέπει ο εκπαιδευτικός... και σε αυτό το δεύτερο σκέλος της ερώτησης να απαντήσω εκκαθαριστικός πρέπει να παρακολουθεί σεμινάρια σχετικά με την ψυχολογία του παιδιού να κάνει πρακτική άσκηση πάνω σε αυτό το κομμάτι να γίνεται και ο ίδιος ψυχολόγος δεν είναι μόνο εκπαιδευτικός είναι ψυχολόγος πρέπει να ακούει το παιδί και να αντιμετωπίσει διάφορα προβλήματα που μπορεί να έχει το παιδί εκείνη την ώρα είναι πολύ σημαντικό αυτό το πράγμα και όχι να μένει στα επιφανειακά όπως είπατε στην διδακτέα ύλη στο να τελειώσει το μάθημα και να μην καταλάβει το παιδί τι ακριβώς συμβαίνει αυτό.

A: Τι να κάνουμε ευελπιστούμε σε κάτι καλύτερο στο μέλλον. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για το χρόνο σας.

E10: Καλή επιτυχία στην πτυχιακή σας και ελπίζω να τα ξαναπούμε

A: γεια σας καλή συνέχεια!!

